ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

14. VIII 1992. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ●
ГОДИНА LIV ● ЦЕНА 150 ДИН. ● БРОЈ 2120

За све од 7 до 77

ЉУДИ КОЈИ МАЗЕ АЈКУЛЕ

Верovали или не!

ТИУНА

ЈЕ СЕЛО НА ЈУГУ МАРОКА У КОМЕ СУ СВЕ КУЋЕ ИЗГРАЂЕНЕ ОД КАМЕНИХ БЛОКОВА. ИАКО СУ НАСЛАГАНИ БЕЗ ИКАКВОГ МАЛТЕРА, ЗГРАДЕ ВЕЋ ВЕКОВИМА ОДОЛЕВАЈУ ВРЕМЕНУ И ЈАКИМ ОЛУЈАМА.

ГЛАВА РАЗЈАРЕНОГ ЛАВА

НА СТЕНИ МИРАМАР, НА ШПАНСКОМ ОСТРВУ ПАЛМА ДЕ МАЈОРКА, ВАЈАРСКО ЈЕ ДЕЛО ПРИРОДЕ.

ИНДИЈАНЦИ КАРАНКАВА

СТАРОСЕДЕОЦИ ТЕКСАСА, БИЛИ СУ ЉУДОЖДЕРИ, АЛИ ЧИМ, БИ УГЛЕДАЛИ НЕКОГ СТРАНЦА ПОЧИЊАЛИ СУ ДА ПЛАЧУ. ВЕРОВАЛИ СУ ДА ЈЕ СВАКИ НЕЗНАНАЦ РЕИНКАРНАЦИЈА НЕКОГ ЊИХОВОГ РОЂАКА.

КРАЉЕВСКА КАДА

У ПОЛОНАРУВИ НА ЦЕЈЛОНУ НАПРАВЉЕНА ЈЕ У ОБЛИКУ ЛОТОСОВОГ ЦВЕТА, СВЕТОГ ЗА БУДИСТЕ.

МЛАДИЋИ

ПЛЕМЕНА БАНА СА ЈУГА ЕТИОПИЈЕ, КАО ДОКАЗ ДА СУ ПОСТАЛИ ОДРАСЛИ МУШКАРЦИ, МОРАЈУ ДА ПРЕТРЧЕ ПРЕКО ЛЕЂА КРДА КРАВА. НА КРАЈУ ПРЕСКАЧУ ВОЛА ПРЕДВОДНИКА И ПРИСВАЈАЈУ ЊЕГОВО ИМЕ.

Јулис Дамон

ИЗ ФРЕЛИНА У ФРАНЦУСКОЈ ИМАО ЈЕ БРАДУ ДУГАЧКУ 6 МЕТАРА И 6 СЕНТИМЕТАРА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● лето ће ове године бити дуже за једну секунду која је додата у 23 сата, 59 минута и 60 секунди 30. јуна па су на тај начин супертачни атомски часовници подешени према ротацији Земље. Корекција времена неопходна је због тога што наша планета уме да успори, али и убрза ротацију. То је доводи у несклад са атомским часовницима чија тачност не допушта „грешку" већу од милијардитог дела секунде.

●●● Лудвиг Аусбах из аустријског града Фрајштата скупља даске за сецкање меса, сира, хлеба. У својој збирци за сада има 200 дашчица из разних земаља и епоха. Аусбахове даске направљене су од разних врста дрвета, мермера, фајанса, бронзе, па чак и сребра. Управо од овог метала изливена је даска из кухиње последњег аустро-угарског цара Франца Јозефа.

●●● једна немачка фирма почела је да производи „сефове за плажу". У оваквом округлом коферчићу, укопаном у армирани бетон, купачи ће одлазећи у море моћи да оставе одећу и драгоцености.

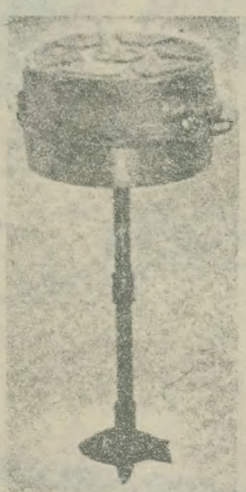

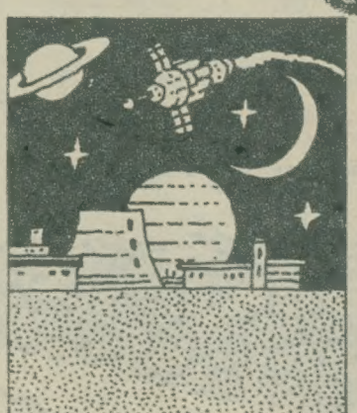

●●● НАСА ће нас убудуће ослобађати бар једног дела плутонијума који се добија као нузпродукт у нуклеарним електранама – космичкој агенцији овај радиоактивни елемент послужиће као енергија за сонде Касини (према Сатурну) и Крафт (према једној комети) које ће бити лансиране 1995. и 1996. године.

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

ДЕЦА ВИЧУ „КУМЕ ИЗГОРЕ КЕСА" И ТИМ НАЧИНОМ МОРАЛНО ПРИНУЂАВАЈУ КУМА ДА КРАЈЦАРЕ БАЦА

(1857. године)

Високославном Попечитељству просвештенија упутио је 18. јануара 1857. године Главнић управитељ основних училишта кнежевине Српске Милован Спасић један допис. У деловодном протоколу овај је допис заведен под бројем №279, а разлог писања био је недолично понашање школске деце. Томе се морало стати на пут.

Господин Милован Спасић, пре свега, високо Попечитељство просвештенија потсећа на обичај и њему познат. Наиме, деца, па и одрасли момци, приликом свадби и венчавања, пред црквама се скупљају и кад сватови из цркве излазе, вичу: „куме изгоре кеса". Тим начином морално принуђавају кума, старог свата итд, те им крајцаре бацају. Овиј обичај не води никаквом добру него злу. Деца се уче безобразности и просјачини, виком узнемиравају не само сватове, него и остале близу цркве док сватови не дођу и из цркве не изађу. Деца и дужности према мајсторима и родитељима имајуће пренебрегавају. Грабећи бачене крајцаре деца се искаљају, испраше, исцепају вукући се. Често, деца се и побију тако да много дете отиде с разбијеним носом и крваво.

Ово се зло из наше младежи има одклонити и о томе се бринуо госп. Милован Спасић. Узео је слободу овакав предмет Попечитељству просвештенија поднети и изразити покорно мнијe своје: добро би било наведениј обичај (викање „куме изгоре кеса") искоренити, забранити, укинути. Управитељство варошко могло би дејствовати средством подчињеним му људима. Оно би могло, када венчања бивају, децу разгонити од цркве и викати им не дати. Шта више, ученици нижајших заведенија (разреда) у овоме обичају учествују и кад се крајцара дочепају обично уче се коцкању. То се терпети неће и не може.

Не часећи ни часа, већ сутрадан је стигао одговор и мнение Попечитеља просвештенија (министра просвете). Јесте, обичај викања „куме изгоре кеса" је навикавање деце на безобразлук и просјачење. Није лепо видети децу пред црквом и усред цркве како вичу и просјаче крајцаре. Попечитељство просвештенија препоручује Управитељству вароши да на децу мотри. Колико је више могуће Управитељство нека тај рђави обичај укида. Најбоље је да разгони свагда испред цркве шегрте, ђаке и другу безпослену децу. Осим тога, главном управитељу основних школа се препоручује да и школе, са своје стране, пазе да се ученици клоне таковиx прилика када просити стану и за крајцарама трче.

Ето, ангажовали су се сви: главни управитељ основних училишта, Попечитељство просвештенија, Управитељство вароши Београда, а „куме изгоре кеса" је обичај који се задржао. Само се променило то да се данас вичe „куме изгоре ти кеса", да се не бацају крајцари већ динари, и да бацају сви сватови, а не само кум и стари сват.

Приредила: ***Маша Каћански***

Илустровао: Ивица Кољанин

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

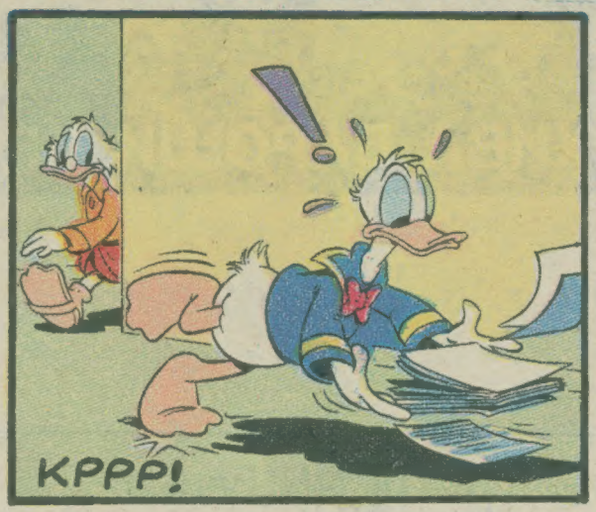

НОВО У СВЕТУ ЕЛЕКТРОНИКЕ

ТЕХНОПОЛИС

ГРАД У СОБИ

Хтели ми то или не живот без компјутера више не може да се замисли. Читави тимови стручњака у великим фирмама за производњу рачунара својим програмима настоје да та зависност буде све већа. Правдајући се да људима треба олакшати живот и помоћи им у послу, врло свесно стварају један сасвим нови свет. Да ли ће тај свет бити баш идеалан?

Електронске секретарице неће потпуно заменити оне праве, али ће им показати да можда и нису незаменљиве. У компјутерском гиганту „Епл" увелико се ради на неколико верзија личних дигиталних „помагача". Поверљиви извори тврде да таква електронска секретарица већ постоји и да је питање времена кад ће се појавити на тржишту.

Та џепна секретарица, поред тога што ће бити згодна јер ће заиста моћи да стане у џеп, многима ће значити више од компјутера. Без тастатуре, као омања свеска, на притисак електронске оловке кориснику ће служити за записивање и подсећање на обавезе које треба да обави (све важније састанке и кратке извештаје са њих, памтиће), знаће и све важније телефонске бројеве, адресе и кратке цртице о сваком појединцу. И, као најважније, човек ће моћи да на ту електронску секретарицу „пребаци" све важније податке које ће онда моћи да носи са собом свуда, а не само да их користи док је на послу.

У једној од просторија компаније „Епл" Мајкл Каплан „учи" рачунар да чита разноразне рукописе. До сада је та компјутерска технологија била доста ограничена. Наиме, на већину рачунара који раде на принципу електронске оловке (без тастатуре) до сада је требало уписивати поруке тако што би се одвајало слово по слово. Машина и њен програм (софтвер) били су „глупи" да препознају све што малтене није био краснопис.

Каплан с поносом каже да је већ увелико одмакао у стварању компјутерског програма који чита и шврakопис и препознаје и сложене текстове. Тај програм посебно ће бити значајан у браку с електронском секретарицом.

Ако већ постоји компјутерски програм „ворд перфект" који омогућава да се неки текст среди (преради, скрати, почетак му се пребаци на крај...) на начин који то жели особа која га користи, зашто се не би створио и сличан софтвер применљив на филмски материјал? Програм „квик тајм" већ се „кува" у неколико рачунарских компанија.

Експериментално је, на пример, снимљена панорама са чувеног Голден Гејта, моста у Сан Франциску. Неко ко користи програм „квик тајм" у могућности је да тај филм преради по жељи. А има широк избор, од фантастичног видика на залив и град, до на изглед неважних детаља као што је зумирање ципела снимателја који стоји на мосту. Јасно је да ће, уз помоћ овог програма, филмови који се снимају на свадбама, прославама, добити сасвим нову, личну димензију.

Компјутери, то већ знамо, посебним додатком – модемом – прикључују се на телефон. Ако се рачунар толико смањио да лако може свуда да се носи, као већа свеска, зашто не би постојала и справа која ће омогућити да се тај мини-компјутер прикључи на неки већи систем.

Ричард Ален, директор комуникација у компанији „Епл" с поносом показује своју нову „играчку". На његов лептоп (преносни компјутер који, отуда и назив, може да се смести и у крило) прикључен је радио-модем. За неколико минута Ален је, преко тог радио-модема, ступио у везу с рачунаром у својој канцеларији и од њега сазнао која му је електронска пошта у међувремену стигла, а успут прелистао и неке детаље оног што је записао на свом „великом" компјутеру. Све ове податке Ален је добио седећи у ресторану.

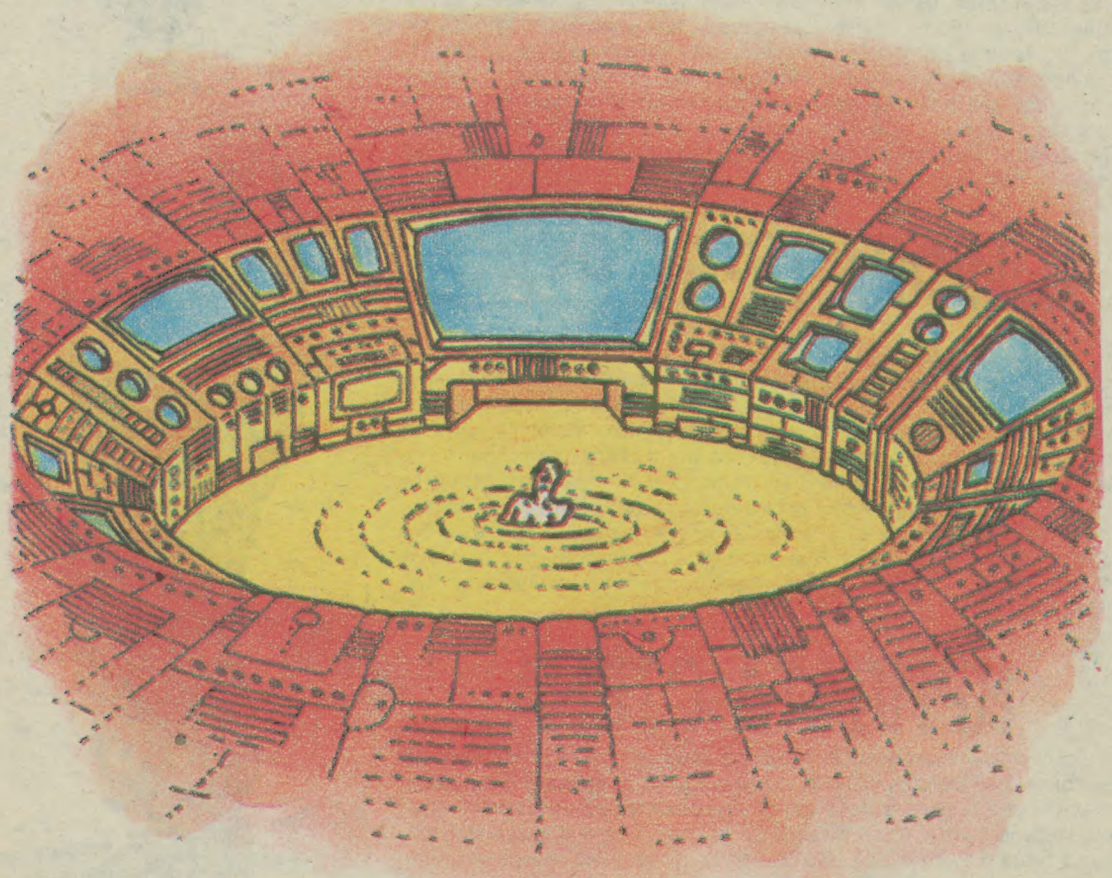

Док је у компанији „Епл" та справа још у фази испитивања „Хјулит-Пакард" и „Моторола" већ имају на тржишту радио-модеме. Потражња није толико велика само зато што им је цена, за сада, висока – око 2000 долара.

У будућности ће се можда највећа промена десити с телевизорима. Ти нови дигитални ТВ апарати неће имати само знатно оштрију слику од досадашњих. Уграђени компјутери створиће од телевизора апарате са више намена.

Џон Скали, директор управног одбора компаније „Епл", тврди да долази доба поновног стварања телевизије. Већ постоји пројекат назван „технополис".

Притиском на дугме на екрану би се појавила главна улица тог замишљеног града. „Прелиставањем" програма човек би сазнао не само шта му која станица нуди тог дана него одмах кратак садржај емисија које га занимају. Ако жели касније нешто да гледа, подесиће програм да се то сними на видео рикордеру.

Уз силне програме „технополис" би нудио још низ могућности. У том дигиталном граду био би смештен и тржни центар (могућност куповања робе било које врсте простим притиском на дугме) затим банка (плаћање рачуна из фотеље), видео библиотека (прикупљање свих могућих података из великих архива и документација) и музеј (разноразни едукативни програми). И то није све.

Људи ће се можда чак и састајати у замишљеним електронским кафићима и, уз помоћ микрофона, ћаскати на даљину не напуштајући удобност својих домова.

Многи су дигли глас највише против тих телевизора будућности. Тако Бил Гејтс, професор на Њујоршком универзитету и аутор књиге „Технополис: узмицање културе пред технологијом", сматра да ће ти дигитални ТВ апарати још више везати људе за кућу.

– Људи већ сада немају потребу да, рецимо, оду у биоскоп јер имају своје видео рикордере и филмове на телевизији. Ако се још створе та електронска места где ће људи имати илузију да се срећу, нико више неће изаћи из куће. Зар је то циљ? Сматрам да нас то води право у катастрофу!

Припремила: ***В. Софреновић***

НАЈЧУВЕНИЈЕ СТЕНЕ НА СВЕТУ

КРАЉЕВСКИ КАМЕН СУДБИНЕ

У манастир славног шкотског места Скун на реци Теју северно од Перта донет је у 8. веку огроман камен. Како су у Скуну од 1152. до 1488. године столовали шкотски владари, њихово крунисање обављало се на том камену познатом као Камен судбине, Скунски камен или Камен крунисања. Последњи шкотски краљ крунисан у Скуну био је Чарлс II, али он током те церемоније није седео на Камену судбине и то због Енглеза. Када је Енглеска 1296. започела дуго ратовање да би покорила и освојила Шкотску, енглески краљ Едвард I је, желећи да понизи Шкотланђане, пренео Камен судбине из Скуна у Вестминстерску опатију у Лондону где се и данас налази и то испред престола на коме се крунишу британски владари.

СПОМЕНИК ПОРАЖЕНИМА

Стоун Маунтин или Камена планина највећа је засебна гранитна громада на свету висока око 247 метара. Налази се у близини града Атланте, савезна америчка држава Џорџија, бастиона конфедеративних, јужњачких или сецесионистичких снага које су се отцепиле од Сједињених Америчких Држава и удружиле у такозване Конфедеративне Америчке Државе. Пошто ниједна земља, па ни САД, не дозвољава комадање својих територија, избио је чувени Амерички грађански рат вођен од 1861. до 1865. године. Северњаци или унионисти су победили, држава је остала јединствена, али јунаци који су се борили на погрешној страни нису заборављени. На североисточној падини Камене планине начињене су гранитне фигуре најхрабријих непријатеља, пре свих глава чувеног главнокомандујућег јужњачког генерала Роберта Лија, најбољег војсковође Америчког грађанског рата.

ШИФРА ЦРНЕ РУЖЕ

Камен назван Розета плоча је од црног базалта у облику розете – стилизоване отворене руже – на којој су свештеници Птоломеја V 196. године пре наше ере урезали текст египатским хијероглифима на грчком и демотском језику. Камен су нашле Наполеонове трупе 1799. године у египатском граду Розети (на арапском Рашиду) на западном или розетском ушћу Нила. Од Француза су ову драгоценост отели Енглези и пренели је у Британски музеј у Лондону где је и данас. Текст на Розети помогао је славном Жан-Франсоа Шамполиону да између 1821. и 1822. године први на свету дешифрује египатске хијероглифе.

КРИЛАТА СТЕНА

Шипрок, односно Стена-лађа, име је монолитног камена високог 4,20 метара који се уздиже усред пустиње у резервату Индијанаца племена Навахо на северозападу од Новог Мексика. Индијанско предање каже да је ова „Стена с крилима" некада била птица која је њихов народ довела на амерички континент.

Илустрово: Добросав Боб Живковић

ПОЉУБИ МЕ, АКО МОЖЕШ

У Каунти Корку у Ирској налази се замак Бларни из 15. века. На тешко приступачном врху његових зидина уздиже се камен Бларни. Према легенди, ко успе да пољуби плочу са записом на његовом врху стећи ће магичну моћ убеђивања, односно, други ће радити све што им он каже.

УСПОМЕНА НА ОТАЏБИНУ

Први енглески досељеници стигли су у Северну Америку бродом „Мејфлауер" 21. децембра 1620. и приликом искрцавања на обалу новог континента први корак начинили су на Плимутску стену. Стена је тада била безимена и названа је према луци Плимуту одакле је „Мејфлауер" испловио, последњој тачки родне Енглеске коју су могли да виде с палубе заувек се опраштајући са отаџбином. У области где су се искрцали никао је касније град Плимут и савезна америчка држава Масачусетс. Када је Плимутска стена 1774. подигнута да би била смештена у светилиште, пукла је надвоје.

ПОКЛОН АРХАНЂЕЛА ГАВРИЛА

У саудиарабијском граду Меки, родном месту исламског пророка Мухамеда, уздиже се џамија Харам а у њеном дворишту мало здање Кааба или Ћаба усред кога је огроман црни

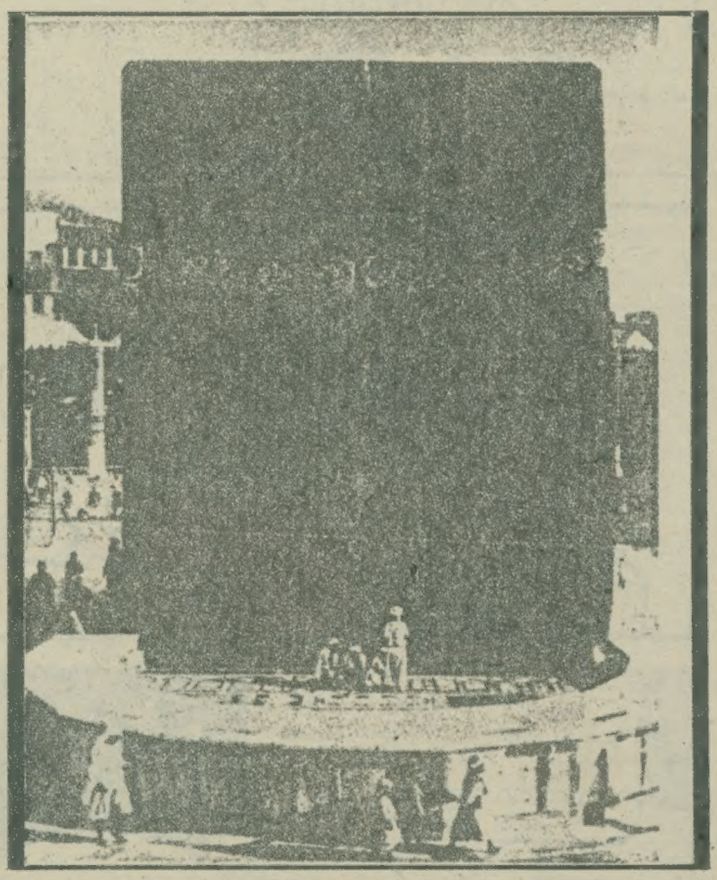

камен, вероватно метеорит, готово правилна коцка, најсветлији споменик и центар исламског света где сваки добар муслиман хрли на ходочашће. Ћаба је била светиња и пре Мухамедовог рођења. Према древној легенди, црни камен је праотац Јевреја Абрахам или Аврам добио на поклон од арханђела Гаврила. Муслимани широм света окрећу се лицем према Меки, то јест Ћаби, када клањају Алаху.

Б. Дожић

ХЕРКУЛОВИ СТУБОВИ

Гибралтар је природна тврђава начињена од кречњака у облику полуострва на југу Шпаније и источном крају истоименог мореуза који спаја Средоземно море са Атлантским океаном. Гребен је дугачак 4,6 километра, на најширем месту има 1230 метара, висок је 425 метара и има површину од око 6 квадратних километара. Име је добио 711. године од арапског Џебел ал Тарик (Тарикова стена) када га је освојио Тарик, вођ Мавара. Град Гибралтар, подигнут на северозападном делу полуострва, колонија је Британске круне, као и цео Гибралтар, што Шпанци и оспоравају. Ту се налазио један од Херкулових стубова док је други био у афричком граду Сеути с друге стране Гибралтарског мореуза. Према древној легенди старогрчки јунак и силник поставио их је ту као знак колико су далеко стари Грци успели да доплове на Запад.

РАЗУЗДАНИ У СЕДЛУ

Велики безимени гранитни камен у Прескоту, америчка држава Аризона, једно од у свету веома ретких необрађених споменичких подножја, носи коњанички споменик подигнут такозваним Разузданим јахачима Теодора Рузвелта и симбол је победе Сједињених Америчких Држава у Шпанско-америчком рату 1898. године. Разуздани јахачи популаран је назив за Први пук америчке добровољачке коњице састављен с коца и конопца од ранчера, каубоја, Индијанаца и понеког авантуристе са универзитета на Источној обали. Сакупио их је будући амерички председник Теодор Рузвелт који је дао оставку на високи положај у Министарству рата да би се борио на фронту. Пук је, због немогућег транспорта, коње морао да остави на Флориди и на Куби је против Шпанаца ратовао пешице, а истакао се и у борбама за Сантјаго. Разуздани су се показали као неустрашиви.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

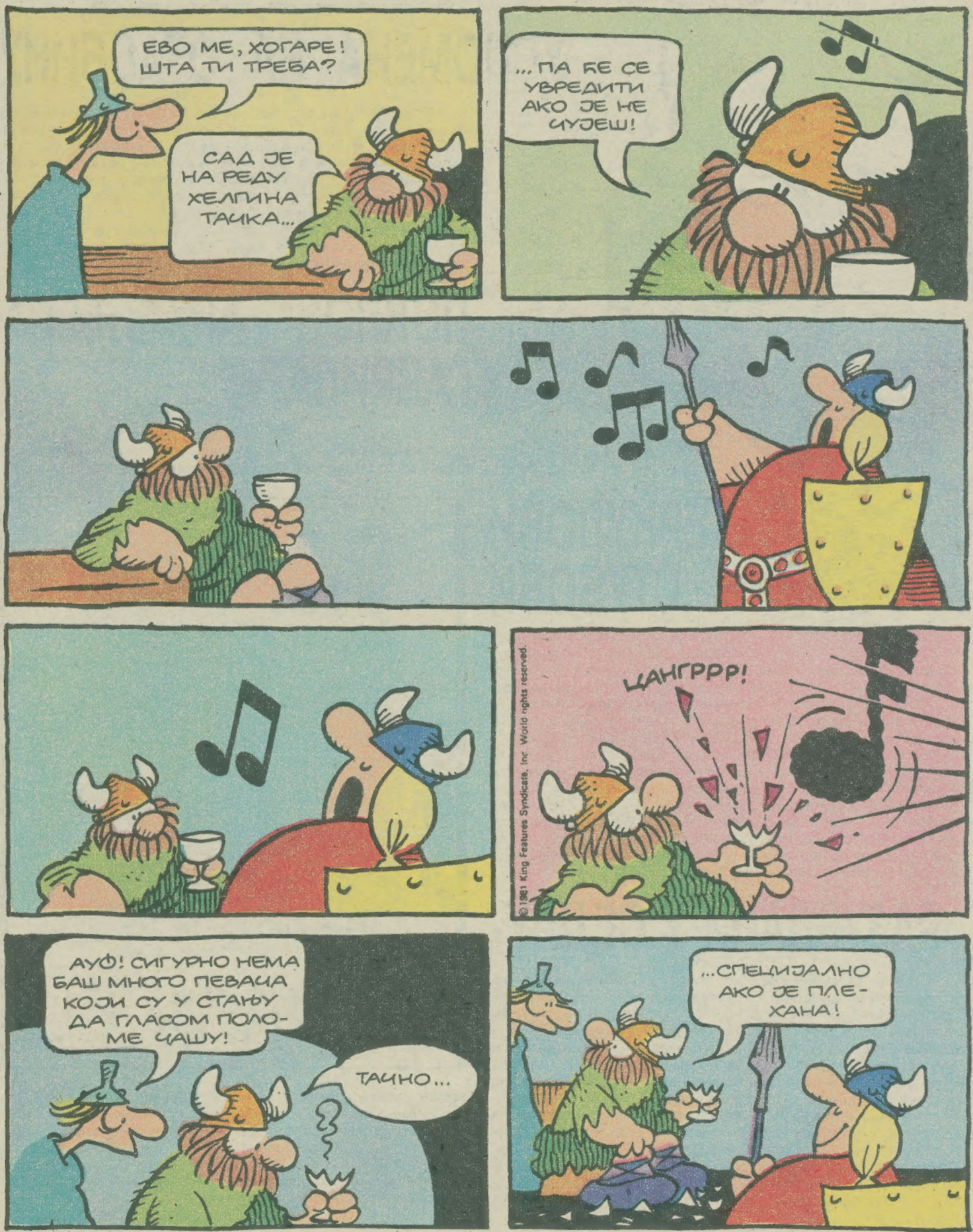
ЕВО МЕ, ХОГАРЕ! ШТА ТИ ТРЕБА?
САД ЈЕ НА РЕДУ ХЕЛГИНА ТАЧКА...
...ПА ЋЕ СЕ УВРЕДИТИ АКО ЈЕ НЕ ЧУЈЕШ!
ЦАНГРРР!
© 1981 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.
АУФ! СИГУРНО НЕМА БАШ МНОГО ПЕВАЧА КОЈИ СУ У СТАЊУ ДА ГЛАСОМ ПОЛОМЕ ЧАШУ!
ТАЧНО...
...СПЕЦИЈАЛНО АКО ЈЕ ПЛЕХАНА!

УЧИТЕЉИЦА МОЖДА ИЗБОР ЗНАЧИ

У глумачком студију чувене учитељице глуме Естел Харман последњих неколико година влада невиђена гужва. Не због тога што су њена помоћ и знање неопходни младим талентима на путу ка слави: Естел је све траженија међу политичарима, пословним људима, спортистима, књижевницима, па чак и – проповедницима.

Све њих мучи иста бољка: како да преброде баук јавног наступа и оставе што бољи утисак? И где ће онда него код жене за коју сви знају да је права уметница у стварању имица, паковању најлепших „пакета"? Многи људи једноставно не умеју да оставе утисак, каже Естел, и као типичан пример наводи председничког кандидата Била Клинтона који, по њеној оцени, изгледа као ислужени продавац половних аутомобила. Да је дошао код ње, то му се не би десило. Овако, питање је какви су му изгледи да се усели у Белу кућу. ■

ИМА БОГА

Полицајци у Торину затекли су два лопова који су управо скидали точкове с паркираног аутомобила.

Лопови су покушали да побегну својим аутом, али нису успели, па су их полицајци стигли и ухапсили.

Непознати лопови, наиме, скинули су точкове с аутомобила ухваћених лопова док су ови скидали оне са другог, јавља италијански лист „Ил Темпо". ■

СВЕШТЕНИК

Прочитавши оглас у коме Америчка братска црква у Калифорнији нуди заинтересованима да „преко поште" постану свештеници, гђа Кампељо из Мериленда послала је на назначену адресу тражена три долара и упитник у који је уместо свог имена уписала име свог седмогодишњег немачког овчара Рекса.

Сада је „Рекс Кампељо" овлашћен да се сматра свештеником наведене цркве и да у њено име склапа и бракове, али се његово понашање у међувремену није превише изменило. И даље је несташан и отргне се с узице чим спази другог овчара.

– Можда им – каже гђа Кампељо – даје духовне савете. ■

ДОЈАДИЛО ЉУДИМА!

Једини начин да се Венеција спасе туриста, односно загушења која они изазивају, по мишљењу градских отаца је изградња метроа. Прва од три предвиђене линије повезивала би чувену Пјацу ди Рома са Лидом и била би завршена до 2007. године. Против изградње метроа устали су еколози који сматрају да ће Венеција изгубити свој шарм ако престане да буде острво. А што се тиче загушења, оно би могло да се реши уређењем канала како би чамци могли брже да се крећу, тврде они.

На ову тврдњу зелених први се обрушио градоначелник Уго Бергамо: – Ако овако наставимо, Венеција ће ускоро престати да буде град и претвориће се у обичан туристички објекат, постаћемо нека врста културног Дизниленда!

А како ствари стоје, није да није у праву: за последњих 30 година број становника Венеције пао је са 171.000 на „забрињавајућих" 77.000. – Није ни чудо – жести се Бергамо – кад човеку требају сати и сати да нађе радњу са хлебом и млеком! Сви су се дали у трговину сувенирима а на стомак помишљају тек кад им закрче црева. ■

ПОТПУНО НЕОЧЕКИВАНО

– Никад не бих помислио да ће ми се вратити на овај начин – изјавио је Теодор Х. Кели када су му у Индијанаполису предали изгубљени новчаник.

Све је почело три недеље раније док је двадесетшестогодишњи механичар склопио нову машину за паковање чипса у фабрици у Тере Хотену (Индијана). Завукао је руку у џеп да би извадио новчаник, али је открио да њега тамо нема.

Тражио га је свуда, а чинио би то – ако не би одустао – можда још и данас да Џинџер Стјуарт из Индијанаполиса није купила кесицу чипса. Немало се збланула кад је унутра, међу кромпиришима, нашла новчаник.

У њему је било 27 долара, кредитне картице и возачка дозвола на име Теодора Х. Келија. ■

ДИМЕНЗИЈЕ СТРАХА

Угледавши зубарску бушилицу, пише бразилски лист „Глобо", пацијент је зверски урликнуо и натерао у страх, а готово и у бег, присутне зубаре (4), лекаре (3) и сестре с болничарима (13).

Лечење је могло почети тек кад је дванаестогодишњи Кабеско, јагуар допремљен из зоолошког врта у Куритибу, смирен довољном количином седатива убризганих инјекцијама. ■

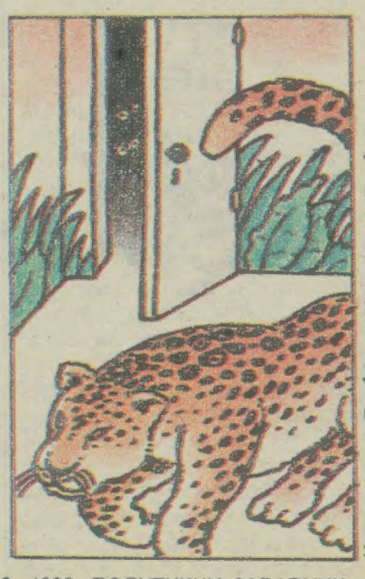

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

КАД САМ БИО МАЛИ:

ДЕЈАН БУРОВИЋ

ДЕТЕ ЈЕ ОТАЦ ЧОВЕКА

Антиципација професије – (тада није знао шта то значи) лево: са оцем у Марсеју 1948. године

Прве године мога живота биле су веома узнемирујуће, на првом месту за моје родитеље, а онда се, природно, то узнемирење преносило и на мене. Биле су то прве ратне године. Мој отац, дипломатски службеник пре рата, повукао се 1941. године у Улцињ и тамо радио као физички радник у чувеној улцињској солани, како би прехранио породицу. Када су се Италијани, после капитулације Италије 1943. године повлачили из Улциња, причало се о неким списковима о ликвидацији, на којима се нашло и име мога оца, па смо опет морали да бежимо. Преко Скадра, Тиране и Косовске Митровице путовали смо према Београду неким изнајмљеним аутомобилом за који су моји родитељи шоферу платили породичним накитом који су чували за најгоре. Зашто о томе причам? Зато што ми се чини да се сећам како су ме отац и мајка чврсто грлили и како су често бацали уплашене погледе кроз прозор. Сећам се такође да ме је мама држала у крилу и да ми је рукама притискала на срце некакву чутурицу, вероватно да би ме, као штитом, одбранила од неког залуталог метка. Било је то ружно време, харале су различите војске пуцало се са свих страна.

То је моје прво сећање. Следећа су већ послератна. Мој отац се вратио у дипломатију и добио службу у Марсеју. И опет смо путовали неким заобилазним путевима, у препуним возовима, кроз полуразрушену Европу. После три дана стигли смо у Марсеј где сам одмах наставио школовање, управо, упао сам у трећи разред основне школе не знајући ни једну једину француску реч. Учитељ ме је узео за руку, довео до једне клупе и ја сам сео. Онда је рекао: „Debout!" (устани), а ја сам и даље седео. У учионици кикот. Тако су сви схватили да ја немам апсолутно никакво знање француског језика. Међутим, то стварно никоме није сметало, ни мени ни њима, и ја сам се, као што је мој отац и предвидео па ми и није узимао никакве наставнике који би ме подучавали, убрзо равноправно укључио у свакакве игре са симпатичним гаменима из тога краја – „voyous" како су их тамо звали, а богме сам лепо завршио и разред. Добро сам играо фудбал, а њима сам приказао праћку и још неке ствари које сам донео као свој фундус занимација из Београда.

Необично васпитање које је мој отац примењивао на мени најбоље илуструје начин на који ме је „научио" да возим бицикл. Отишли смо једног дана на полигон где су се изнајмљивали бицикли и изнајмили један на два сата. Отац је рекао: „Гледај ове дечаке како возе, па ћеш убрзо и ти тако знати", узео је у руке новине и – задубио се у читање. До тада нисам возио ништа, ни трицикл, ни бицикл, ни са помоћним точковима ни без њих, али сам на крају тог другог сата сасвим пристојно успевао да се превезем преко писте. Кад смо се вратили кући, моја мама је била запрепашћена: лактови у ранама. Још увек имам ожиљке од тог догађаја. На срећу, глава је остала читава, јер је ипак тај бицикл био мали па ми је земља била близу. Уз то сам се увек дочекивао на ноге или руке.

Купљен ми је бицикл. Тркачки. Већ сам био сасвим солидан бициклист. Возио сам једанпут једном стрмом улицом, нешто као Балканска у Београду, испред мене ишао је са једне стране џип, а са друге неко друго возило. Сад се ја направим мангуп, јурнем да се провучем између њих и – останем закачен за џип! Бицикл настави даље, сам, још неких десетак метара. Неко ме је из џипа прихватио и све се добро завршило, чак је и бицикл остао читав. Све је то изгледало врло спектакулрано. Та сцена, наравно, тада није снимљена, али сам таквих сличних видео, касније у филмовима, нарочито је Белмондо волео да прави параде не користећи каскадере. Сви су му се дивили, а ја сам мислио: чудна ми чуда, ја сам то извео са девет година, то може свако ако је довољно блесав.

После четири године проведене у Марсеју вратили смо се 1950. године у Београд. У Трећој

Серија емисија „Детињство" траје већ пуне четири године на Првом програму Радио Београда, сваке среде од 12.30 до 13.00 часова. Различити људи различитих генерација, професија и животних судбина причају о томе како је било некад, КАД СУ ОНИ БИЛИ МАЛИ. Њихова сећања, њихове живе речи, претопили смо у приче. Емисије на Радију и приче у „Забавнику" припрема и уређује Светлана Ненадовић.

Дејан Ђуровић је дипломирао на Позоришној академији у класи Мате Милошевића 1960. године, али је још пре тога:

1957. постао филмска звезда у филму Владимира Погачића „Суботом увече";

1958. постао позоришна звезда у комаду „Дневник Ане Франк" који је поставило Народно позориште у Београду, а партнерке су му на смену биле Милена Дапчевић, Славка Јеринић и Радмила Ђуричин; а после тога:

1968. један од главних ликова ТВ серије „Кад сам био војник"

1973. и 1975. водитељ „Даштања" у ТВ серији „Невен";

од 1969. водитељ фестивала „Радост Европе";

од 1977. интерпретатор текстова у ТВ серији „Опстанак";

од 1980. аутор и водитељ „Драгстора озбиљне музике" Радио Београда 202 и

од 1990. коаутор и водитељ ТВ емисије озбиљне музике, са насловом као на почетку листе – „Суботом увече"!

мушкој гимназији звали су ме, нормално „Француз", као што је у суседном одељењу био један „Италијан". Још једна ретка звер. Обојица смо, не само за разред, него и за школу, па и за цео крај, били прилична атракција. Ја сам, на пример, из Француске донео једну шољу од неког наводно несаломљивог материјала. У то време у школи смо преко великог одмора добијали за ужину млеко у праху, наравно, помешано са водом и скувано, и неку као, погачицу или крофну, како кад. Станемо лепо сви у ред и чекамо, свако са својом шољом или лончетом у руци. За тих десетак минута ја сам изводио прави шоу: бацао сам шољу увис, она је падала на земљу, одскакала, онда је ја бацим неком другу чак на крај реда, па је опет баци мени, ја је намерно као не ухватим, опет она падне, одскочи, ја је ухватим и све тако из дана у дан, док се све то није прочуло по целој школи. За десетак дана за „Француза" шољу знала је цела Чубура. Било је ту овација, чудили су се и професори, а за велики одмор долазили су међу нас клинце из другог и они из шестог, седмог, па чак и осмог разреда. И тако једног дана окупила се велика гомила да види тог клинца који има несаломљиву шољу, и ја је, као и обично бацим увис, она падне и – просто нестане! Растопи се у милион сићушних делића. Једном речју, претвори се у прашину. Физичари би вероватно знали да објасне шта се то догодило, да ли нека компресија ваздуха, или угао под којим је пала, тек, шта би–би! Шта је изазвало такву катастрофу не знам ни данас, само знам да смо сви били забезекнути, а највише ја. Схватио сам да је то један од оних тренутака када човек испадне или херој или будала, и одлучио сам се за оно прво: махнуо сам руком као мађионијар и тајанствено изговорио „Ху!". Као, ја сам баш то хтео. Ни трунке жалости, ни страха од казне, знате оно – па, где ти је шоља, јеси ли ти паметан – или од батина, или опасности да за сутра немам шољу и не могу да пијем млеко, ништа од свега тога. Нисам смео ни на шта да мислим. Одиграо сам муњевито своју представу и муњевито нестао.

Мени је овај догађај остао урезан у сећање невероватно снажно, што је и нормално. Међутим, верујем да га се сећају и многи моји тада присутни другови из Треће мушке, као нечег волшебног, јер тада смо сви били тако симпатично сиромашни и збуњени, да нам је свака атракција била добродошла. Само смо слутили шта се све у свету догађа и све смо тумачили на неки необичан начин, па је тако и свако себи уз помоћ маште, могао да протумачи – шта се то догодило са „Французовом" шољом!

Описао бих сада један догађај, за који ми се чини, сада, када на то мислим са ове временске удаљености да је означио мој прелазак из детињства у дечаштво. Наиме, и ја сам, као и већина дечака у моје време, носио кратке панталоне. Оне су представљале праву институцију: ношење кратких панталона значило је „ја сам дечак", а сам чин преласка на дугачке, тзв. „дуж" панталоне, додељивао је њиховом носиоцу статус младића. Сада су фармерке то све побркале, па и педесетогодишњаци као и петнаестогодишњаци изгледају исто (или бар тако мисле они први). Елем, догађај који описујем затекао ме је у трећем разреду гимназије, још у кратким панталонама. Девојчице су већ увелико почеле да ме занимају, а, мислим и за њих. Била је једна мала из мог краја, Душица се звала, са којом сам се прво дуго и значајно гледао, затим пролазио испод њеног прозора, а онда је једног дана позвао у биоскоп. Слушајте, то је било нешто сасвим озбиљно. Ми смо, дакле, „пошли". Купио сам карте, онда семенке, значи, све што раде и они одрасли од 17 до 18 година. Ушли смо у биоскоп као и сваки други младић и девојка и сели, тачно знам, у четврти ред (наравно, јефтинија места). Догодило се чудо: нико од парова који су седели око нас није гледао филм, нити су се љубили, што је иначе било једно од важних правила понашања заљубљених у биоскопу, него су сви гледали – у нас. Шта ћемо радити? Да ли ћемо се држати за руке. Да ли ћу ја загрлити њу? Да ли ћемо се можда чак пољубити? Сећам се тог двојног осећања које ме је обузимало: час ужас, право очајање што сам у кратким панталонама јер сам томе приписивао ову претерану радозналост па сам повремено помишљао да побегнем, час опет понос што ми се то уопште догађа, а и што кршим тако крута правила, што, ето, у кратким панталонама могу да се уврстим међу одрасле иако то још нисам.

Тако сам постао „тинејџер", само што ми тада то нисмо тако звали. Енглески још није био ушао у наш свакодневни језик, па смо ми још увек били клинци, дечаци, младићи... а ја сам уз то још увек био „Француз".

Снимио: Градимир Алексић

ЉУДОЖДЕРИ

Др Јуџини Кларк, Џон Меккоскер и Рон и Валери Тејлор имају нешто заједничко: сусрети прве врсте са ајкулама су им животно занимање

Како зајахати ајкулу? Др Јуџини Кларк је доктор за ту ствар: успела је да се провоза на леђима ајкуле чак 18 пута

На први поглед сцена је готово идилична. Док се под њом лелујa пољe морске траве, жена у ронилачком оделу лагано плива кроз плаветнило воде. Крај ње промичу рибе најразличитијих боја и облика. С времена на време др Јуџини Кларк у пролазу их помази руком. Затим се на десетак метара испред ње помаља некаква тамна сенка: ајкула...

Др Кларк наставља да јој плива у сусрет као да се ништа нарочито није догодило. Што се ње тиче, и није. Као биолог који се бави ајкулама провела је под водом сате и сате, сусретала се с њима на стотине пута, али јој се још ниједном није десило да је нападну.

– Људи који добро познају ајкуле, рониоци који су се с њима много пута сусретали, сви они деле осећање да већина ових животиња нису опака и језива створења како их представљају. Ако се понашаш како треба, неће те ни такнути – тврди „доктор за ајкуле" Јуџини Кларк.

Треба јој веровати. Јер, др Кларк се провозала на леђима ајкуле чак 18 пута. Први пут узјахала је ајкулу у Мексичком заливу. У тренутку када је посада угледала женку кит-ајкуле. др Јуџини се налазила на палуби истраживачког брода. Сместа је причврстила боцу с кисеоником на леђа и скочила у воду.

– Била је то огромна женка дугачка петнаестак метара. Допливала сам до ње, попела јој се на леђа и провозала се можда пет-шест минута. Тек када је кожа на коленима и с унутрашње стране бутина и листова почела да бриди и да ме пече, схватила сам да сам од силног узбуђења заборавила да навучем доњи део ронилачког одела. Другим речима, ноге су ми биле голе. а одржавала сам јој се на леђима баш као да јашем коња – тако што сам је обухватила коленима.

– Погледала сам и видела да крварим. Кожа кит-ајкуле храпава је и оштра као шмиргл-папир. Тако се завршила моја прва вожња на ајкули. После сам недељама

ГДЕ СТЕ?

С великим белим ајкулама људождерима нема шале. Џон Меккоскер ипак је успео да помази једну, додуше са свих страна заштићен челичним шипкама кавеза

Илустровао: Брана Јовановић

на ногама имала гадне красте на које сам била страховито поносна.

ОДГРИЗЕШ, ИСПЉУНЕШ, ЧЕКАШ

Дубоко испод површине мора, затворен у челични кавез, биолог Џон Меккоскер стајао је као скамењен. Налазио се у аустралијском делу Пацифика, на огромном подводном гребену чије му је име одједном звучало злокобније него икада: Опасни гребен. Право на њега пливала је велика бела ајкула људождер.

– Никада у животу нисам осетио такав страх – каже.

Ајкула је разјапила своје језиве чељусти, зграбила кавез и задрмусала га. Жесток напад напросто је залепио Меккоскера за шипке иза његових леђа.

Пошто га је неколико пута протресла, ајкула је одједном испустила кавез и почела да кружи око њега. Била је дугачка око четири метра и, мада је њена величина већ сама по себи деловала застрашујуће, далеко језивије биле су очи: убилачки безизражајне и велике као шоље за белу кафу. Па, ипак, када му се у једном тренутку довољно приближила, Меккоскер је провукао руку кроз шипке и помиловао је.

Меккоскер открива присуство ајкула уз помоћ нарочите сонарне опреме

Знао је да постоји само један начин да то уради, а да себе не доведе у смртну опасност. Ајкуле се мазе искључиво од њушке ка репу. У противном, покуша ли длаком да пређе преко коже у супротном правцу, руку би му искасапиле хиљаде „кожних зуба", оштре, троугласте израслине чији су шиљци окренути у правцу супротном од њушке.

Сачекао је прави тренутак и под прстима осетио кожу храпаву као шмиргл-папир. Никада пре тога није помазио ајкулу. Било је то осећање које се не заборавља. Као управник „Стејнхарт" акваријума из Сан Франциска, Меккоскер је пропутовао читав свет проучавајући ајкуле. Знао је о њима готово све што има да се зна, изузев једне ствари – како изгледа помазити ајкулу људождера.

Имао је разлога да буде задовољан и због тога што му се није пружила могућност да на сопственој кожи испита тачност теорије о нападачкој тактици ајкула људождера која, по њему, гласи: „Одгризеш, испљунеш и чекаш да жртва искрвари."

ДРУГАР, ЧИТАМ ТЕ!

Рон и Валери Тејлор налазили су се тачно тамо где су и желели да буду – усред јата ајкула. Бацили су у воду неколико комада туњевине. Истог тренутка вода се заковитлала од бесомучне трке да се домогну плена.

Валери је упливала у средиште распомамљеног јата и бацила у воду још неколико комада крвавог меса. Рон је, стојећи по страни, чекао да види шта ће се догодити. Видео је како се из јата издваја огромна ајкула која је запливала право ка Валери. Трен касније глава жене ишчезла је у језивим чељустима.

Да је Валери на себи имала обично ронилачко одело, био би то њен крај. Али, носила је одело од густо плетене челичне мреже која јој је прекривала и главу и врат. Одело је било Ронов изум, а ово његово ватрено крштење.

– Да сам имало сумњала у то да ће ме одело заштитити, никада се не бих усудила да урадим то што сам урадила. Па, ипак, у тренутку када је ајкула загризла само што се нисам онесвестила. Заглушило ме је стравично крцкање и стругање огромних зуба о мрежу. На тренутак сам поверовала да ми нема спаса, да ће ми, и поред заштитне мреже, откинути главу – каже Валери.

Мрежа је ипак заштитила Валери. У ствари, спасла јој је живот. Па, ипак, ајкула је некако успела да подвуче један зуб под мрежу и да је њиме поткачи на неколико центиметара од браде.

– Било је то као да ме је неко жестоко звизнуо у вилицу. Ваљда се тако осећају боксери кад их противник погоди у браду. У сваком случају, не бих волела да ми се то икада више деси – каже.

За Рона и Валери опасни сусрети прве врсте с ајкулама посао су од кога живе. Уз њихову помоћ снимљене су неке од најузбудљивијих сцена из филмова као што су „Чељусти" (I, II), „Орка" и „Плава лагуна".

Мада је уз Роново заштитно одело снимање опасних сцена постало неупоредиво безбедније, Валери ипак верује да је и даље подједнако важно какав ће однос успоставити с ајкулом.

– Кад год угледам ајкулу, кад год једна другој погледамо у очи, ја знам с ким имам посла. Отприлике као да јој кажем: „Другар, ја сам ти равна."

Судећи по филмовима у чијем је снимању учествовала, изгледа да јесте.

М. И.

Из окршаја с ајкулом Валери Тејлор извукла је живу главу само захваљујући ронилачком оделу од густо испреплетене челичне мрежице

СРЕЋНА

Групни портрет после ватре: Јелена и Милена са мамом Светланом

Крећући се по већ утабаној стази собе с изузетно мало намештаја, Светлана Дабановић је чула неко, њој дотад непознато, пуцкетање из угла у коме се налазила пећ. Онда је ухватила пламен...

Промрзла од северца који је брисао улицама Подгорице, тридесетчетворогодишња телефонисткиња „Југобанке" Светлана Дабановић је, чим је ушла у пространан стан, похитала до термоакумулационе пећи. Топлота је криомице почела да јој се увлачи у сваку пору. Још мало па ће девојка која јој је помагала из оближњег вртића довести њене двоипогодишње близнакиње, Јелену и Милену. Онда се ваља побринути за ручак, за све три.

Смех и цика девојчица зачас су испуниле дневну собу. Јелена и Милена зграбиле су мајку за руку и углас викнуле:

– Мама, види шта нам је донио Дјед Мраз! Ево, види слободно...

Смешак је развукао лице Светлане Дабановић. Напипала је медведића и лутку у панталонама.

– Какве су боје? – запитала је стежући поклоне.

– Медвједић је црвене, а лутка има шарене панталонице – поново су се углас јавиле Јелена и Милена.

– Баш су лијепе. Много ми се свиђају. А и ви сте данас љепше него икад. Још кад вас дотјерам за дочек Нове године нико неће бити љепши од вас – без предаха је причала Светлана чврсто грлећи девојчице.

Био је 29. децембар, година 1990. Светлана Дабановић је, од последица глаукома, потпуно ослепела 20. фебруара 1978. у двадесетој години.

Из страха да деца нешто не направе или се, не дај Боже, повреде док она припрема храну у кухињи, Светлана Дабановић је Јелену и Милену увек закључавала у дечју собу у којој су се налазиле једино играчке. Тако је било и овог пута, кад се сутон спуштао над варош под горицом.

Забављена у кухињи око шпорета, Светлана није придавала нарочиту пажњу врућини од које је почела и да се зноји. Много је хладно напољу, те није чудо што јој је одједном у стану толико топло. А и жури да што пре заврши ручак. Ипак, након десетак минута више није могла да издржи, те је кренула да отвори врата терасе, да уђе мало хладноће.

Крећући се по већ утабаној стази собе с изузетно мало намештаја, чула је неко, њој дотад непознато, пуцкетање из угла у коме се налазила пећ. Кад је дохватила кваку, топлота из правца пећи безмало је ошамутила.

НОВА 1991!

Пружила је руку да напипа пећ и вриснула од бола. Махинално је покушала да се ухвати за завесу. И још један врисак. Рука јој је зграбила пламен.

Свим чулима, осим оног које је за тако нешто задужен, Светлана Дабановић је видела пожар. Све помамнији и светлији. Покушавајући да се снађе у хаосу, унутрашњем и оном око ње, слепа жена је први пут жестоко ударила у сто смештен насред собе. Није ни осетила бол у нози покушавајући да се што пре докопа дечије собе. Ударила је и у полузатворена врата кухиње.

Коначно, напипала је кључ у вратима дечје собе. Никад јој руке нису тако дрхтале, чак ни после сазнања да ће након осам неуспешних операција довека остати без светлости. Док је покушавала да кључ окрене на праву страну, смогла је снаге да пригуши страх у гласу и Јелени и Милени мирно каже да им ваља доле у продавницу, да заједно купе зачин за ручак.

Чврсто шчепавши ручице девојчица у једну руку, док је другом покушавала да напипа правац према излазним вратима, Светлани се чинило да прелази најдужи пут у свом животу. Мада јој вечита тама никад није сметала да се слободно и без бојазни креће по стану, овога пута као да је ходала неким туђим, потпуно непознатим местом.

Једновом собом, чула је то сасвим јасно, пламен је увелико лизао. Мислила је да је јури у стопу, толика јој се врелина залепила за леђа.

– Мама, мама, види! Ватра! – викнула је Јелена или Милена, у страху за њих није знала која од њих говори.

– Ма ништа, душо, то гори јелка за Нову годину. Упалила сам раније свећице да вас обрадујем – покушала је да их умири већ се гушећи од дима.

И Јелена и Милена почеле су да кашљу, али с неким чудним безазленим дечијим смехом.

На крају, Светлана је успела да напипа улазна врата. На њима две браве. Обе закључане. А пламен само што их, све три, није заробио. Мислила је да га сасвим јасно види, да први пут нешто види откад јој је згаснуо вид. Откључала је једну, па другу браву, па онда помислила да није прву откључала. Јелена и Милена су је грчевито стезале за сукњу.

Притисла је кваку и њих три су излетеле у ходник на другом међуспрату вишеспратнице код Велике пијаце. Узалуд је, спуштајући се полако степеник по степеник, дозивала комшије. Ниоткуд одзива. Ваљда су спавали или је и њен глас постао невидљив.

Тек доле у дворишту чула је људе. И сирене ватрогасних кола. Прва троја кола која су стигла, показало се на лицу места, нису била исправна. Четврта су успела да угасе пожар.

Онда је Светлана Дабановић чула глас комшинице који и данас често чује. Име неће да јој каже. Чему? Дотична комшиница је готово урлала, док су Јелена и Милена – дрхтећи од накнадног страха – почеле да плачу:

– Срам вас било. Ви слијепци не плаћате струју па мислите да можете да је трошите колико хоћете. И још све нас да запалите. Срамота...

Наредних неколико месеци, док стан који је био потпуно уништен није реновиран, Светлана, Јелена и Милена живеле су код Светланиних родитеља. Девојчице су, овог пута са закашњењем послале новогодишњу честитку оцу који их је напустио кад су имале три месеца. Тамо у Загреб. Срећна нова 1991!

Петар Милатовић

Илустровао: Бранко Јовановић

ВАЖНО ЈЕ БИТИ ПРВИ

XIV ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ, ЛОНДОН 1948.

● **ПРВИ** југословенски атлетичар који је освојио олимпијску медаљу био је Иван Губијан, „сребрни" у бацању кладива, а у финале је ушао захваљујући интервенцији Младена Делића и Артура Такача јер су судије заборавиле да му укључе хитац којим је изборио шесто место у квалификацијама и пласман у финале

● први бацач кладива који је на олимпијским играма ову справу бацио после четири окрета (данас уобичајени начин бацања) био је Југословен Иван Губијан

● први пут на олимпијским играма наши фудбалери славили су победу (против Луксембурга са 6:1), а на крају турнира освојили су сребрну медаљу

● први пут поништена је једна ватерполо утакмица на Играма (Италија – Југославија 4:2) и то због грубих судијских грешака на штету „плавих". У новом сусрету резултат је био нерешен 4:4

● први југословенски новинари специјални извештачи са олимпијских игара били су Мирослав Хабунек („Народни спорт") и Петар Стевчић („Наш спорт"), док је извештач „Политике" био наш стални дописник из Лондона Миро Радојчић

● први пут једна атлетичарка освојила је четири златне медаље. Франсина Бланкерс Кун, звана Фани, Холанђанка, мајка двоје деце победила је на 100 m (11,9 – олимпијски рекорд), 200 m (24,4 – у квалификацијама два пута је рушила олимпијске рекорде са 25,7 и 24,3), 80 m с препонама (11,2 – олимпијски рекорд) и у штафети 4 × 400 m. Фани је у то време била и светска рекордерка у скоку увис и скоку удаљ, али се у тим дисциплинама није такмичила – пустила је своје другарице да и оне искористе прилику и можда освоје трофеје

● први пут за Игре није изграђен ни један нови објекат јер је Енглеска, као и цео свет, после ратних разарања имала пречих грађевинских подухвата

● први и једини малолетник у најтежој атлетској дисциплини, десетобоју био је Роберт Боб Матијас (САД) који је имао само 17 година и 9 месеци када је освојио златну медаљу са 165 бодова предности. Матијас је „злато" одбранио у Хелсинкију четири године касније и тако био први десетобојац коме је то пошло за руком

● први пут додељене су три златне медаље у једној дисциплини – у вежби на коњу са хватаљкама оцена 38,7 имала су тројица Финаца: Паво Алтонен, Веико Хухтанен и Хеико Саволаинен. Сва тројица су освојила златне медаље; „сребро" је припало четвртом Занетију, док је „бронзу" освојио петопласирани Тињоне

● први пут одузета је олимпијска медаља, јер освајач није био у својој униформи. Годину дана после Игара неко је „открио" да Генел Персон (Шведска), победник у дресури, није официр (што је било предвиђено прописима) него цивил који је позајмио туђу униформу. Медаља му је одузета и додељена Швајцарцу Хансу Мозеру

● први спортиста који је 40 година био олимпијац је дански мачевалац Иван Осијер који је, изузев у Берлину 1936, учествовао на свим Играма (укупно 7) од 1908. до 1948. а 1912. освоји је „сребро" у борби мачем

● први спортиста који је изгубио златну медаљу на кантару био је дизач тегова Египћанин Атиа Хамуда пошто је био 1.360 грама тежи од свог земљака Ибрахима Шамсе. Обојица су подигли 360 kg и прво место припало је лакшем Шамси

● први пут Игре су се преносиле у јавној ТВ мрежи

● први пут златну медаљу освојила је једна Црнкиња. Била је то Американка Алиса Коучмен, победница у скоку увис са 168 cm (олимпијски рекорд)

● први дешњак који је златну медаљу освојио левом руком био је мађарски стрелац Карољ Такач (пиштољ – брза паљба), који је десну руку изгубио у експлозији гранате 1938. а затим, вежбајући левом, освојио титуле олимпијског шампиона 1948. и 1952.

● први пут једна екипа поражена је у кошарци са 100 поена разлике. Био је то Ирак кога је Кореја савладала са 120:20, а Ирачани су убрзо изједначили свој „рекорд". Три дана касније Кина их је савладала са 125:25

XV ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ, ХЕЛСИНКИ 1952.

● **ПРВИ** пут две Кине (НР Кина и Тајван) наступају са истом екипом под једном заставом

● први пораз са двоцифреним резултатом на Играма наши фудбалери нанели су босоногим Индијцима – 10:1

● први пут наши спортисти примили су новчане награде (тајно) за успех на Играма. Са по 100 долара Јосип Броз Тито наградио је фудбалере који су савладали СССР са 3:1 у поновљеној утакмици. Први меч завршен је резултатом

Наставак на стр. 37

Кашетан Кука

IV ДЕО

ТИ СИ ПАН!
ТО САМ ЈА, ПЕТАР ПАН!
К... КАПЕТАНЕ, ОВО ЈЕ ДУХ!
КО ЈЕ ОВАЈ?
ПУСТИ МОЈУ ДЕЦУ, САРАГО! И ТИ И ТВОЈИ ЉУДИ СТЕ СЛОБОДНИ!
ВИДИ, СИНКО, НЕКО ТИ ЈЕ ДОШАО!
ЏЕК, ЈЕСИ ЛИ ДОБРО? ДА ЛИ ТЕ ЈЕ ПОВРЕДИО?
ОБЕЋАО САМ ДА ЋУ ВАС ОСЛОБОДИТИ! ВОЛИМ ВАС, ДЕЦО!
ОБЕЋАО? ЈЕ ЛИ?
ЏЕК, ЗАР ME НЕ ПРЕПОЗНАЈЕШ?
ИДЕ, ГУСАРИНЕ, МАЛО ГА ЗАГРЕЈТЕ ДОК СЕ НЕ СПРЕМИМ ЗА БОРБУ!

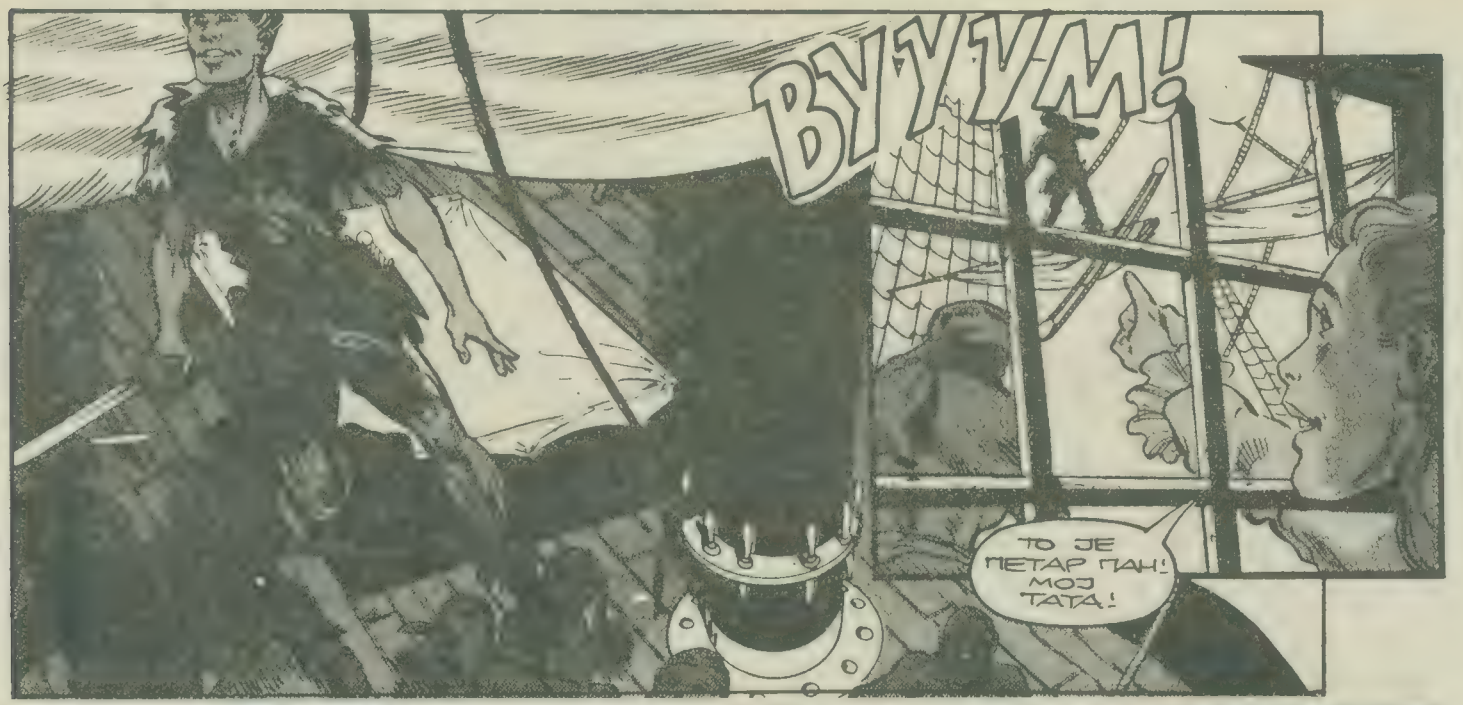
ВУУУМ!
ТО ЈЕ ПЕТАР ПАН! МОЈ ТАТА!

ПАН!
ПАН!
ПАН!

САД СТЕ ГОТОВИ! ЗА СВАГДА!

АЛ' ЈЕ ЗАБАВНО!

ОХ! ЈА ОБОЖАВАМ РАТ! КАКО БЕ МИ ЛЕПО ПОЧЕТИ ОВАЈ ДАН!

ЕВО ЈОШ РОБОВА ЗА КАПЕТАНА КУКУ!
НЕГО ШТА?
ПУСТИ МЕ!
ПУСТИ МЕ!
ПУСТИ МЕ!
ООООХ!
БРАВО! ТО ЈЕ ПРАВА СТВАР!
ФЉАС!
Е, ЈА ЗА ОВАКО НЕШТО НИСАМ ГЛАЂЕН!

ПОКАЖИМО ИМ КО СМО И КАКВИ СМО!
САД ЋЕ ДА ЗБРИШУ!
ДЕЧАЦИ! ПРИПРЕМИТЕ СЕ ЗА ПАЉБУ!
ОВАЈ МЕД ЋЕ ИМ ЗАСЛАДИТИ ГОРАК ГУСАРСКИ ЖИВОТ!
ЈЕСТЕ, ПА ЋЕ МАЛО ДА ЖИВНУ!
ОТВОРИ КОШНИЦЕ!

ПЧЕЛЕ! ХА! ХА! ХА!

ВРЕДНЕ ПЧЕЛИЦЕ ЋЕ ПОКУПИТИ САВ МЕД! ХА! ХА! ХА!

ЗА ЊИМА! НЕ ДОЗВОЛИТЕ ДА ПОБЕГНУ!
ТАТА! ПОМОЗИ!
МЕГИ! ЕВО МЕ!

ПАНЕ! НЕМА ТИ СПАСА КАД МИ ПАДНЕШ ШАКА!

ДЕЧУРИЈО! САД ВАМ ЈЕ ОДЗВОНИЛО!
ТАКО ВАМ И ТРЕБА! МРЗИМ ДЕЦУ!

АЛИ КАПЕТАН КУКА ИМА НЕКЕ ПЛАНОВЕ С ТОБОМ!

МЕГИ!
НЕ!
НЕ!
НЕ!
НЕ!
НЕЕ!
ТАТА! ТАКО СИ МИ НЕДОСТАЈАО!
ВИШЕ ТЕ НИКАДА НЕЋУ ОСТАВИТИ!
ВОЛИМ ТЕ МНОГО... МНОГО!
А САД ОСЛОБОДИМО ДЕЧАКЕ!
ЗАТИМ...
ВИ ЋЕТЕ ДА ЈЕ ЧУВАТЕ!
ЈА МОРАМ ДА СЕ ВРАТИМ НА ЕРОД!
НЕ БРИНИ, ПЕТРЕ ПАНЕ!

ОХО-ХО! БЕЗ МНОГО МУКА, ГЛЕДОВ ЈЕ КУКА!
КАО ПЕСНИКА НЕ ЧЕКА ТЕ СВЕТЛА БУДУЋНОСТ! ДА ВИДИМ КАКАВ СИ МАЧЕВАЛАЦ?
ЗАДЕ! УМЕШ ТИ И БОЉЕ!
ПРОБОШЋУ ТЕ, КУКО!
ШТА ОНО РЕЧЕ...
РУФИО!

ДАЈДЕ, ЖИВНИ! ШТА ТИ ЈЕ? РЕЦИ СТАРОМ ДОБРОМ КАПЕТАНУ!
МУЧЕ ТЕ ЉУБАВНИ ЈАДИ? ЗНАШ ДА ТИ МОГУ ПОМОЋИ, ДА ЧИНИМ ЧУДА!
УЋУТИ!
ЗНАШ ШТА БИХ ЖЕЛЕО?
ШТА?
ЖЕЛЕО БИХ ТА ГУ КАС ШТО СИ ТИ!
ТАТА!
ХОЋУ КУЋИ!
КУЋИ?
АКО ЗАТРЕБА, ПРАТИЋУ ТЕ НА КРАЈ СВЕТА!
УВЕК ЋУ ОСТАТИ ТВОЈА НАЈСТРАШНИЈА НОЋНА МОРА!

ЕХ!
ДОБРО, СИНЕ! ИДЕМО КУЋИ!
ПАНЕ! ДА СИ СЕ СМЕСТА ВРАТИО!
ЧЕК! ТАТА!
СМИРИ! ЋАЈДЕ СА МНОМ!
ОВОГ ПУТА НЕЋУ, КАПЕТАНЕ!
ГДЕ ЈЕ РУФИО?
ДА, И ЈА СЕ НИТАМ ГДЕ ЈЕ?
ГДЕ ЈЕ НЕСТАО?
ЈЕ ЛИ ЗАУВЕК УМРО?
ЈА...
ПАНЕ!
ТИ СИ ЈЕДАН МАТОРИ ДЕБЕЉКО ЗАГРИЖЕН ЗА ПОСАО ЗБОГ КОГА ЗАПОСТАВЉАШ ДЕЦУ!

ЈА... ЈА...
НЕ! ЛАЖЕШ! ОН ЈЕ ПЕТАР ПАН!
ПАН! ПАН! ПАН! ПАН!
ОВО ЈЕ САМО САН! А КАД СЕ ПРОБУДИШ, БИЋЕШ ОПЕТ ОНАЈ ПЕТАР БЕНИНГ!
САМО САН!
НЕ, КУКО!
ОВО НИЈЕ САН, ВЕЋ ЈАВА!

НА ТРГУ ЈЕ ЗАВЛАДАО ТАЈАЦ... СВИ СУ ЗАСТАЛИ ДА БИ ГЛЕДАЛИ ДВОБОЈ ВЕКА...
ЗДРАВО! ЈЕСИ ЛИ МЕ ДУГО ЧЕКАО?
НЕ БАШ... ЦЕЛОГ ЖИВОТА!
САМО ТИ И ЈА, КАПЕТАНЕ КУКО!
БЕЗ ТРИКОВА И ТУЂЕ ПОМОЋИ!
ДА! САМО НАС ДВОЈИЦА!

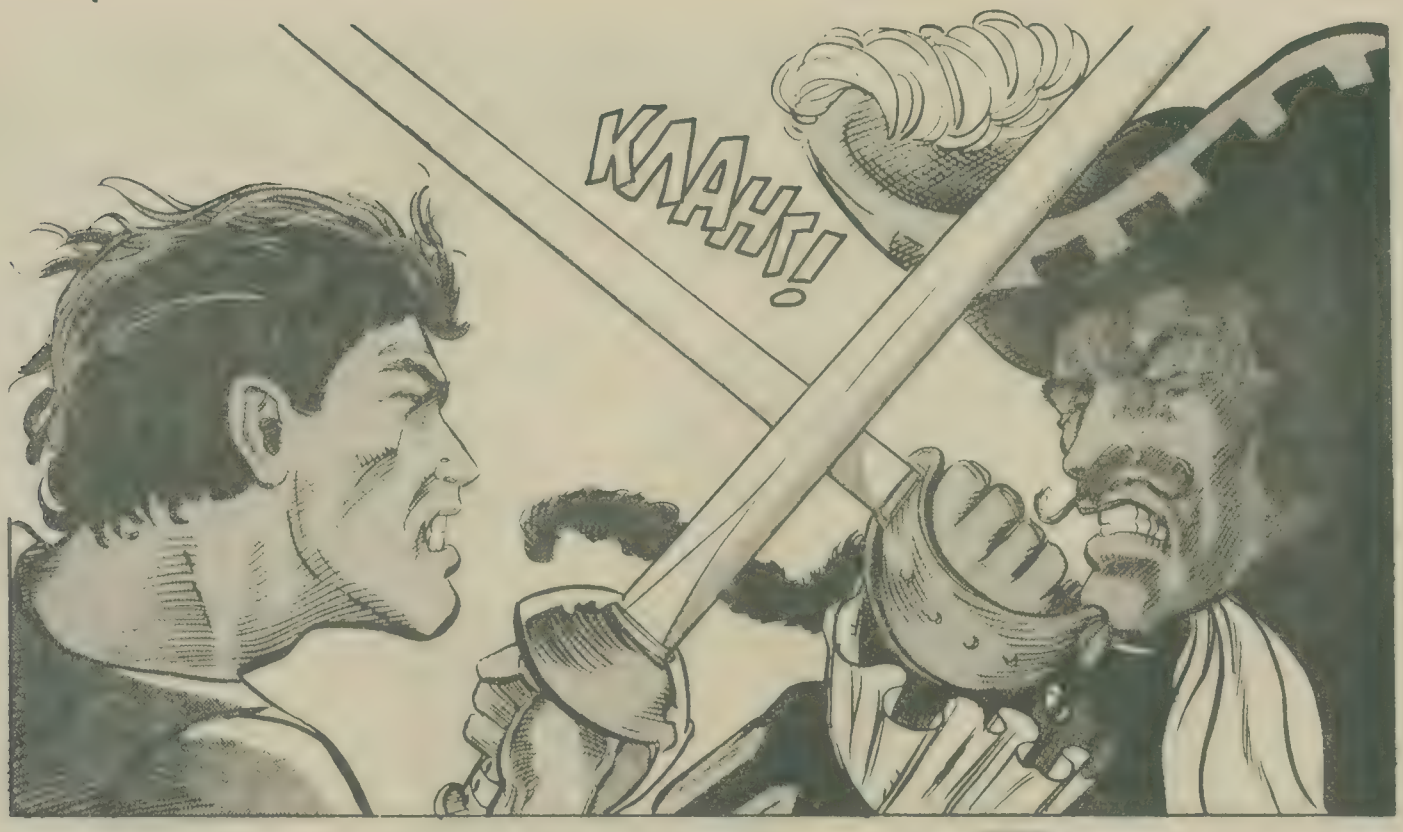
КЛАНК!

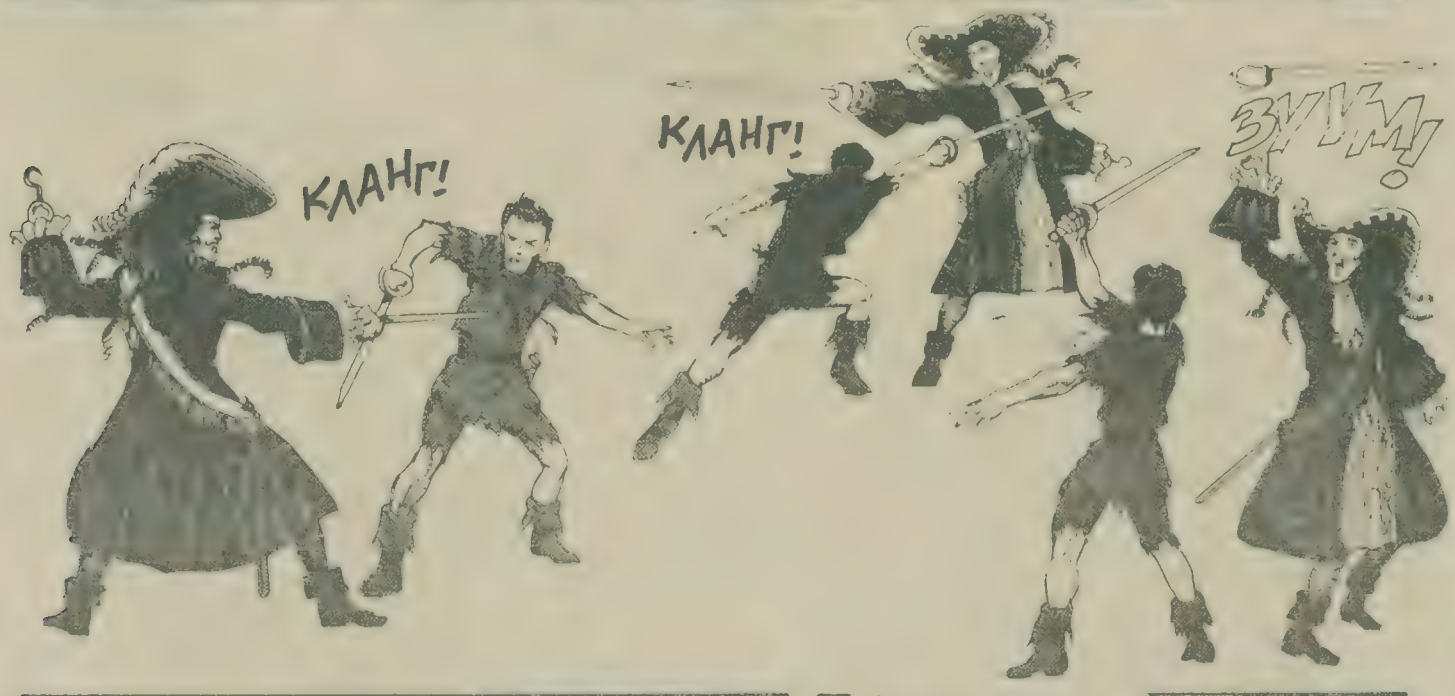
КЛАНГ!
КЛАНГ!
ЗУУУМ!

ЧАК!

ЭДЕ, САМО НАПРЕД! ЗАДАЈ ПОСЛЕДЊИ УДАРАЦ!

НЕ... ЈА... НЕ МОГУ!
ТАТА! ХАЈДЕМО КУЋИ!
ПОЂИМО, ТАТА, МОЛИМ ТЕ! ОН ЈЕ САМО ЈЕДАН ЗБУЊЕНИ СТАРАЦ КОМЕ НЕДОСТАЈЕ МАЈЧИНСКА ЉУБАВ!
ХВАЛА, ДЕТЕ!
ОДЛАЗИ! ПУСТИЋУ И ТЕБЕ И ТВОЈЕ ГУСАРЕ!
НЕЋУ ВИШЕ НИКАДА ДА ВАС ВИДИМ У НЕДОЂИЈИ!
ВИ, ГЛУПАНИ!
КУКИНА ЈЕ НЕДОЂИЈА!
ТАК!
ШТА?
УПОМОЋ! ЗАКАЧИО САМ СЕ!
ОХ!
НЕ!
НЕЕ!

ОХ!
НЕЕЕЕ!
НЕМА ВИШЕ КУКЕ!
ЖИВЕО ПЕТАР ПАН!
УРДААА!
15

КАСНИ-ЈЕ...
ВРАТИ-ЋУ СЕ!
ДО ВИЂЕ-ЊА!
ВЕЋ МИ НЕДОСТА-ЈЕ!
И МЕНИ!
СРЕЋА ШТО КАПЕ-ТАН НИЈЕ ТУ! ОН НЕ ПОД-НОСИ СРЕЋНЕ ЗАВРШЕТКЕ!
16
ИДЕМО ТАМО, ИЗА ОНОГ ОБЛА-КА И МЕСЕЦА!

КАД СУ СТИГЛИ У ЛОНДОН...
ГДЕ?!
КО ЈЕ ОНА ЖЕНА?
ТО ЈЕ МАМА!
МАМА!
МАМА!
ОХ! ДЕЦО МОЈА!
ТАМО СУ БИЛИ ОНИ ГУСАРИ!
ТАТА НАС ЈЕ СПАСАО! БАКО, ЛЕТЕЛИ СМО! ЛЕТЕЛИ!
ЛЕТЕЛИ СТЕ?! БАШ ЛЕПО!
ГУСАРИ?!
17

НЕДАЛЕКО ОДАТЛЕ, У ВРТУ...
УУУХ! КАКАВ САН! ЈА...
ЧЕК! МЕГИ! ЛЕТЕ!
ПЕТРЕ ПАНЕ...
ЈЕСИ ЛИ СКОРО НАПРАВИО НЕКИ НЕСТАШЛУК? РЕКАО БИХ ДА ЈЕСИ!
ЗНАЧИ, ПЕТРЕ, ТИ ПАМТИШ МЕСТО ИЗМЕЂУ СНА И ЈАВЕ?
НЕДОЂИЈУ!
ДА! ТАМО ЋУ ТЕ УВЕК ВОЛЕТИ, ПЕТРЕ, И ЧЕКАТИ ДА СЕ ВРАТИШ!
ЗВОНЧИЦЕ! ЈА САМ КОД КУЋЕ! МОЈРА, ДЕЦА...СВИ СМО ТУ!
ГЛУПАНЕ!
КОД КУЋЕ САМ!

ВРАТИО САМ СЕ!
ЗДРАВО, МОМЧЕ!
ДОБРО ДОШАО КУЋИ, ДРАГИ!
ВАЖИ!
ЗАВРТИ МЕ ДА ПОЛЕТИМ, ТАТА!
ТАКО САМ СРЕЋАН ШТО САМ КОД КУЋЕ!
79
ЖИВОТ... ЖИВОТ ЈЕ ОДИСТА ЈЕДНА ВЕЛИКА ПУСТОЛОВИНА...

KPAJ

Наставак са стр. 16

5:5, а „плави" су на крају освојили „сребро"

● први пут СССР учествује на олимпијским играма

● први пут агенти обезбеђују спортисте – 70 „службеника" НКВД-а налазило се у пратњи спортиста СССР-а

● прву добротворну приредбу за сакупљање помоћи једном олимпијском тиму одржали су Бинг Крозби и Боб Хоуп, а укупно је у акцији сакупљено 500.000 долара за америчку екипу која се такмичила у Хелсинкију.

● први егзибиционистички наступ на отварању Игара десио се у Хелсинкију када је двадесетпрогодишња Немица Барбара Розбраут Плејер из Штутгарта у белој спавачици дотрчала до подијума и почела да говори о миру. Људи из обезбеђења одмах су је прекинули, у званичном саопштењу речено је да је Барбара пацијент једне психијатријске клинике

● први пут скривено је ко ће бити последњи носиоци олимпијске бакље, и то је постала традиција. У Хелсинкију су то били легендарни фински тркачи Паво Нурми, који је бакљу унео на стадион, и Јоханес Петери Колемаинен, који је упалио олимпијски пламен.

● први пут, 20. јула 1948. једна совјетска атлетичарка постала је олимпијска шампионка. Била је бацачица диска Нина Ромашкова, касније Пономарјева

● први златни трофеј за Југославију после рата освојили су веслачи сплитског „Гусара" Дује Боначић, Велимир Валента, Мате Тројановић и Петар Шегвић, а то је била и прва медаља за наше веслаче на Играма

● први боксер који је због неборбености (читај кукавичлука) остао без трофеја био је Швеђанин Ингемар Јохансон. Он је у финалу у тешкој категорији просто бежао од америчког нокаутера Едварда Сендерса. Јохансон је дисквалификован, одузета му је и сребрна медаља, а 14 година касније, када је постао апсолутни професионални првак света, тај трофеј му је уручен

● први атлетичар који је освојио три златне медаље у трчању на дуге пруге на једним Играма био је Чехословак Емил Затопек. Победио је на 10.000 m са 29:17,0 минута, на 5.000 m са 14:06,6 и у маратону са 2:23,03 часа поставивши у све три трке олимпијске рекорде. Поред златних медаља капетан Затопек је унапређен у мајора

Дана и Емил Затопек, први брачни пар олимпијски шампиони

Плашљиви шампион: Ингемар Јохансон

● први брачни пар који је освојио титуле олимпијских шампиона на једним Играма били су Емил и Дана Затопек. Она је победила у бацању копља са олимпијским рекордом – 50,47 m

● први пут у финалу трке на 100 m четворица атлетичара имала су исто време – 10,5 а фото-финиш је одредио редослед: 1. Линди Ремидјано (САД), 2. Херберт Мекинли (Јамајка), 3. Емањуел Мекдоналдс Бејли (В. Британија), 4. Дин Смит (САД) остао је без медаље

● први спортиста који је освојио шест медаља на једним Играма био је совјетски гимнастичар Виктор Чукарин (четири златне и две сребрне)

● први пут једна спортисткиња освојила је седам медаља на једним Играма: совјетска гимнастичарка Марија Гороховскаја „сакупила" је две златне и пет сребрних медаља

● први пут у олимпијском селу исхрана спортиста била је по систему самопослуге – једи колико можеш

● први и једини пут новинари су маратонску трку могли да прате само на бициклима које је бесплатно обезбедио Организациони комитет

XVI ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ, МЕЛБУРН 1956.

● **ПРВИ** пут Игре се одржавају на јужној хемисфери

● први пут Игре су одржане на два континента јер због заштите својих оваца Аустралијанци су донели прописе по којима све животиње из иностранства морају да проведу у карантину шест месеци. Толика пауза за коње такмичаре била би превелика па је олимпијски коњички турнир одржан у Стокохлму

● први пут две Немачке такмиче се у заједничкој екипи ДР Немачка примљена је 1954. у МОК под тим условом, а тек 1968. постаје пуноправ-

ни члан и стиче право на сопствену екипу

● први пут такмичари се појављују под олимпијском заставом, а не под заставом свје земље (спортисти две Немачке)

● први олимпијски победник коме је у знак почасти подигнута олимпијска застава и одсвирана олимпијска химна био је победник у „великој награди скокова" Ханс Гинтер Винклер који је касније постао први јахач са пет златних медаља (1956. први појединачно и екипно, 1960, 1964. и 1972. први екипно)

● први масовни пребег спортиста због политичких разлога десио се на Играма у Мелбурну када је 45 мађарских спротиста, због војне интервенције СССР-а у њиховој земљи, затражило и добило политички азил од домаћина Игара или амбасада других земаља

● први олимпијски брак склопљен пошто је председник једне земље рекао да, био је брак између Харолда Конолија (САД) победника у бацању кладива (63,19), и Олге Фикотове (ЧСФР), шампионке у бацању диска (53,69). Пошто је била реч о спортистима из два политичка блока, Харолд је писмом запросио Олгу од председника Чехословачке Антоњина Новотног и он је рекао – да.

● први олимпијски победник који није веровао ни да ће се пласирати на Игре била је Бети Катберт (Аустралија), па је купила у претпродаји комплет улазница за атлетска такмичења, а победила је на 100 (11,5), 200 (23,4 олимпијски рекорд) и у штафети 4 x 100 (44,5 олимпијски рекорд)

● први пут на свечаном затварању спортисти свих земаља се мешају и то постаје традиција.

● први боксер који је освојио три златне медаље на три узастопне олимпијаде био је Мађар Ласло Пап (1948. у средњој, а 1952. и 1956. у послусредњој)

● први олимпијски шампион који није успео да сачува медаљу ни минут био је осамнаестогодишњи Вјачеслав Иванов (СССР), победник у веслању (скиф), који се толико радовао да му је медаља испала из руку и упала у воду. Иванов је одмах заронио, али је није нашао, па му је председник МОК-а Брендиџ поклонио резервну

Мајстор племените вештине: Ласло Пап

Није веровала у себе: Бети Катберт

XVII ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ, РИМ 1960.

● **ПРВИ** и једини пут „плави", су освојили златну медаљу у фудбалу победивши у финалу Данску са 3:1, а у финале су ушли из шешира члана ФИФЕ др Михајла Андрејевића јер је сусрет са Италијом и после продужетака био без победника (1:1), па је одлучио жреб. Из шешира је извучена цедуља на којој је писало: Југославија

● први смртни случај на Играма због допинга утврђен је обдукцијом, пошто је дански бициклиста Кнуд Јенсен у екипној трци на 100 km пао и преминуо на путу до болнице

● први пут ТВ пренос Игара гледан је на другом континенту (у САД)

● први пут, после 1896, на отварању Игара изведена је олимпијска химна и то постаје традиција

● први освајач златне медаље за Грчку после 1904. био је престолонаследник Константин, заједно са Георгиосом Заимасом и Одисеосом Ескидоглуом у једрењу на броду „Ниреф" у класи „змај"

● први златни трофеј за Етиопију, трчећи бос, освојио је маратонац Абебе Бикила са олимпијским рекордом – 2:15,16 h

● први пут једна Црнкиња постала је јунакиња Игара и добила надимак „црна газела". Двадесетогодишња Вилма Рудолф (САД) заслужила је то победама на 100 m

Босоноги шампион: Абебе Бикила

Ја сам најбрбљивији: Касијус Клеј

„Црна газела": Вилма Рудолф

(11,0), 200 m (24,0) и 4 × 100 m (44,5)

● први пут хвалоспев себи изговорио је Касиус Клеј, касније Мохамед Али речима „Ја сам највећи, ја сам најлепши, ја сам најпаметнији" уочи финалног дуела у тешкој категорији у коме је победио Пољака Пјатишковског са 4:1

● први комплимент који су неприкосновени Американци дали једном Европљанину и Југословену зарадио је Радивоје Кораћ, најбољи стрелац олимпијског турнира. Џери Вест, члан победничке петорке САД, рекао је: „Једино би број 5 из Југославије могао да игра у нашој екипи"

● први пут резултати атлетских и пливачких трка мерени су електронски – у хиљадитим деловима секунде

● први мачевалац са 13 медаља на Играма био је Едуардо Манђароти (Италија) који је на пет игара освојио 6 златних, 5 сребрних и 2 бронзане медаље

XVIII ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ, ТОКИО 1964.

● **ПРВИ** пут Игре се одржавају у Азији

● први пут јарбол за олимпијску заставу висок је 15,21 m у знак сећања на Микија Оду, првог Јапанца олимпијског шампиона, који је 1928. победио у троскоку резултатом од 15,21 m

● први пут на програму Игара нашао се џудо

● први олимпијац који је због пораза хтео да изврши харакири био је Акио Каминага, јапански шампион у џудоу, а кривац за то био је Холанђанин Антонијус Гесинк који га је два пута победио, а у финалу за 30 секунди и то „ипоном"

● први златни трофеј за наше рвање освојио је Бранислав Симић (87 kg) који је у екипу ускочио у последњи час и то

Јошинори Сакаи: Да се Хирошима никад више не догоди

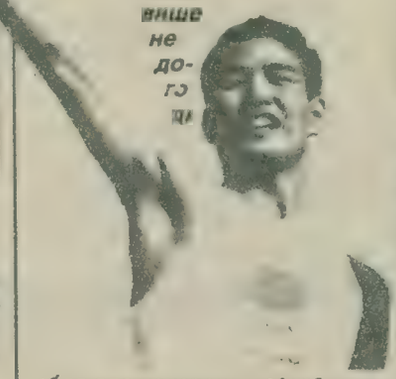

због два неуспеха у Мелбурну и Риму

● прва и једина спортисткиња са 18 олимпијских медаља постала је Лариса Латињина, совјетска гимнастичарка која је на три олимпијаде освојила девет златних, пет сребрних и четири бронзане медаље

● први Рамбо звао се Џон и био је „бронзани" у скоку увис са 216 cm иза Брумела (СССР) и Томаса (САД), који су скочили 218 cm. Касније је био успешан професионални кошаркаш и идол малог Силвестера Сталонеа који је по њему назвао свог филмског јунака

● први двоструки олимпијски победник у маратону Етиопљанин Абебе Бикила оперисао је неколико недеља пре трке слепо црево и са 2:12,11 поставио нови олимпијски рекорд

● први пливач са четири златне медаље на једним Играма био је Доналд Шоландер (САД) који је поставио и три светска рекорда слободним стилом: 100 m – 53,4 (олимпијски рекорд), 400 m – 4:12,2 (светски рекорд), 4 × 100 m – 3:33,2 (светски рекорд) и 4 × 200 m – 7:52,1 (светски рекорд)

● први пут једна пливачица победила је на три узастопне олимпијаде. Била је то Аустралијанка Даун Фрејзер која је 100 m слободно 1956. препливала за 1:02,0 (олимпијски рекорд), 1960. за 1:01.2

Пала на секс контроли: Ева Клобуковска

(олимпијски рекорд) и 1964. за 59,5 (олимпијски и светски рекорд) и постала прва жена која је 100 m препливала за мање од минута

● први пут две рођене сестре постале су олимпијске победнице. Тамара Прес (СССР) била је најбоља у бацању диска и кугле, а њена сестра Ирена у петобоју са светским рекордом – 5.246 бодова

● први веслач који је у скифу победио на три узастопне олимпијаде био је Вјачеслав Иванов (СССР), најбољи у Мелбурну, Риму и Токију

● први пут једна атлетичарка изгубила је медаљу због вишка мушких (или мањка женских) хормона. Била је то Пољак(иња) Ева Клобуковска, трећепласирана на 100 m и прва са штафетом своје земље 4 × 100 m. Остала је без оба трофеја

● први пут паљење олимпијске ватре имало је антиратни карактер јер је та дужност припала Јошинорију Сакаију, првој беби рођеној у Хирошими после експлозије атомске бомбе

ЧУДА ЈУРЕ ДРУМОВИМА СВЕТА

Путевима наше планете круже хиљаде аутомобила, од сасвим једноставних до више него необичних, што због изгледа и погона, што због неке друге особености. Конструктори су, у потрази за бољим аутом, дошли и до модела које вам представљамо.

1

2

1. Овај дугуљасти лепотан зове се „Бертоне Блиц". Његова каросерија није израђена од лима, као код других аутомобила, већ од угљених влакана. Аутомобил је двосед, има изузетну аеродинамичну линију и мали отпор ваздуха.

2. Овај аутомобил модел ВС-7, иде на три точка. Не јури као „формула 1" или „југо" – на сат прелази свега 45 km. Није необичан само по свом изгледу, већ и по томе што не троши бензин као погонско средство. Креће се помоћу електричних батерија које се пуне прикључком на градску струју. Једним пуњењем може прећи 180 km. Направљен је за две особе и за мањи пртљаг.

3. Позната немачка фабрика аутомобила направила је аутомобил који се зове „Чико". Истовремено се креће на бензински и електрични погон па га зато и зову еколошки. У граду, где је велика саобраћајна гужва а ваздух загађен, користи се електрични, а ван града бензински погон.

4. Последњи од необичних аутомобила које вам представљамо јесте BMW E-2, лепотан са нарочитим уређајима за грејање, хлађење кабине и пречишћавање ваздуха. Без обзира на спољашњу топлоту или хладноћу, чист или загађен ваздух, у кабини овог возила одржава се увек иста температура ваздуха, а посебни уређаји обезбеђују увек чист и пријатан ваздух.

Ако бисмо сакупили најбоље особине ових модела, добили бисмо идеално возило а то ће бити аутомобил скоре будућности.

Д. Д.

3

4

БАФАЛО БИЛ И 50 ИНДИЈАНАЦА

Гостовање америчког циркуса у градићу на Тамишу било је већа сензација од вашарских на којима је црнац пио врућ зејтин или жива глава без трупа говорила

Скоро педесет година, тачније од 1900. до 1950, Панчево није мењало изглед. И даље је постојала Горња и Доња варош са калдрмисаним сокацима и приземним кућама, а само у центру било је неколико двоспратних зграда.

Панчевци су живели и лепе и горке дане. Душу су им загорчавали Аустријанци у Првом светском рату, а радост причињавао мир када су они опет били своји. У миру је све текло по старом: трговало се, седело у кафанским баштама уз хладно пиво и понекад чудили чудима невиђеним.

Чуда су се могла видети на три главна годишња вашара – ђурђевданском, петровданском и госпојинском. Прва два дана вашара протицала су у трговини, трећи дан био је одређен за дружење и забаву.

[illegible]

Трећег дана вашара врило је. Продавала су се лицидерска срца, вртели рингишпили, а под неколико разапетих шатри за само два крајцара – чуда за памћење. Дођи, народе, дођи, види, па иди! Црнац, „дивљи човек", пије врућ зејтин! Најјачи човек на свету диже буре тешко 500 килограма! Жива глава без трупа говори!

Народ се гурао и хуктао! То стварно никада пре није могло да се види. Једни су излазили испод шатре, а нови гледаоци улазили. Понеко би се после представе побожно прекрстио. Само неки успевали су у црнцу да препознају Панчевца премазаног ималином, а у тежини од 500 килограма празно буре! Најзад, кад су једног од познатијих панчевачких трговаца упитали зашто аплаудира када зна да глава без трупа не може да говори, већ да је тело у сандуку а глава протурена кроз отвор, он се брзо снашао и мудро одговорио:

– Зашто само ја да будем будала кад су то и други!

Најупорнији су били продавци књига који су од јутра до вечери рецитовали стихове или напамет изговарали одломке из књига које су нудили. Песмарицу о Српско-бугарском рату продавали су уз неколико пута поновљен стих: „У Бугарској крв се лије око Плевне и Софије / На Балкану Руса много а ја, царе, изнемог'о..."

Велико панчевачко чудо био је и лекар Влада Алексић. Своје сугрђане није оборио с ногу тиме што је био пионир нашег ваздухопловства, већ првим аутомобилом у граду. Када је купио аутомобил и провозао се, свет је бежао испред њега. Затим су долазили у његову кућу као на ћабу да виде „фијакер без коња"!

Панчевачко чудо столећа, међутим, било је гостовање америчког циркуса „Бафало Бил". Циркус је имао вишегодишњу турнеју по Европи, па је у лето 1906. стигао у Панчево.

Ваља рећи да је у то време циркус „Бафало Бил" заиста био међу десет највећих у Сједињеним Америчким Државама. Имао је 200 извођача, а представа је трајала пуна четири часа. Није тешко замислити чуђење житеља Панчева када су угледали тај гломазни караван који је полако промицао кроз град према Доњој утрини (садашња фабрика стакла) где је разапета велика шатра.

[illegible]

Панчевци нису могли тако нешто ни да сањају. На једном месту и под једним шатором видети читаву ергелу дресираних коња, затим послушне слонове, мирне лавове, па понија, мајмуне, медведе... Жене су се запрепашћено сашаптавале поминући смак света. Главна атракција био је „љути бој" између Индијанаца и каубоја. Севали су револвери, стреле летеле на све стране, „мртви" падали с коња а живи тријумфално настављали обрачун... све тако до „коначне победе" каубоја. Чудо невиђено јер ниједна стрела или метак нису залутали у публику! Додуше, меци су били ћорци а стреле гумене, али ко пита за то у жару битке!

Улазница за представу стајала је две круне. Позамашна свота. За две круне могло је да се купи 14 килограма хлеба или мушка кошуља. Толико је била и дводневна радничка дневница. И поред тога, гледалиште је било препуно. Многи су остали напољу ослушкујући шта се догађа у арени.

Дан пре представе Панчевом је прошла циркуска рекламна поворка. Највећу пажњу привлачило је 50 Индијанаца лица премазаног ратничким бојама. Панчевци су тада први пут видели живог Индијанца. Били су пресрећни.

Изведена је само једна представа, али од свих „чуда" које је циркус нудио највеће је, без сумње, било електрично осветљење које је стварао циркуски генератор. Панчевци, који су живели уз петролејске лампе, тада су први пут у своме граду видели и доживели ову цивилизацијску тековину.

Није занемарљиво ни још једно „чудо" циркуса „Бафало Бил" у Панчеву. Наиме, чим би једна група извођача завршила своју тачку, њихова опрема одмах се паковала тако да је већ сутрадан био спреман за покрет.

*

Толико о чудима панчевачким. А о циркусу! Он је после представе у Панчеву наставио да крстари Европом. Четири године касније брод којим се превозио у Америку потонуо је насред Атлантика. Под морем су нестали и извођачи, и дресиране животиње и опрема.

Миленко Тодоровић

ЈАПАНЦИ, НЕ ГУБИТЕ ВРЕМЕ!

Јапанци, то је већ познато и птицама на грани, највише времена проводе – на послу. С породицом су веома мало, а и кад одлазе кући (углавном да преспавају) путују подземном железницом у којој су такве гужве да на станицама постоје људи задужени да угурају што више путника. Ни код куће није ништа боље јер становник Земље излазећег сунца станује у веома малом броју квадрата. Просечан Јапанац углавном је непрекидно окружен гомилом људи.

Знајући све муке својих сународника, писац Кењи Каваками решио је да се нашали на рачун својих кососоких. Издао је двотоми приручник који је назвао „Енциклопедија чудних и несвакидашњих справа". У тој енциклопедији Каваками даје 278 предлога различитих справа које ће људима помоћи да се ослободе стреса, изборе се са вечитим недостатком времена и, наравно, насмеју се. Ево неких од Кавакаминих предлога који су, очигледно, успели да разгале Јапанце јер је већ продато 100.000 примерака књиге.

КРАВАТА СА ВИШЕ НАМЕНА

Нема више потребе да претражујете и натрпавате џепове. Све што вам је потребно, сада вам је при руци да не бисте били на муци.

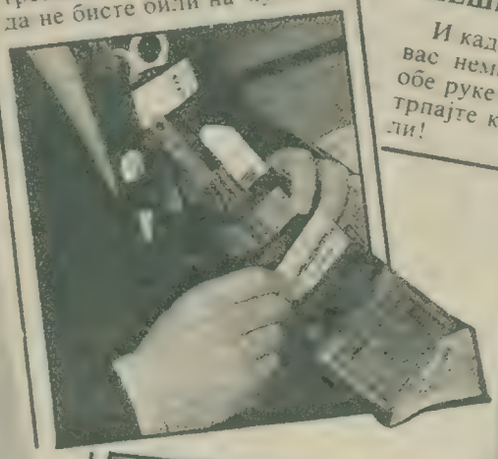

ШЕШИР – КИШОБРАН

И кад пада киша и снег, за вас нема зиме! Остају вам обе руке слободне, па их натрпајте колико вам срце жели!

СУШИОНИЦА НА ДВА ТОЧКА

Немате места у кући да осушите веш? Немате времена да тркнете до неке гимнастичарске сале и раздрмате мишиће? Вашим мукама је крај. Једним ударцем убијте две муве. Док вежбате, веш ће вам бити сув и „осунчан".

МАШИНА НА ДВЕ НОГЕ

Имате толико веша за прање, а немате кад да га стрпате у машину? И за вас смо нашли решење. Док обављате друге послове. нека се веш пере у „ножној" веш машини. Супер, зар не?

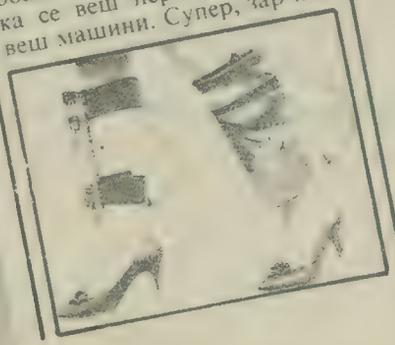

КГБ У ХОЛИВУДУ

Времена су се, очигледно, променила кад и некадашњи шпијуни нуде да открију некад добро чуване тајне уколико им за то понудите новац. Недавно је основано Удружење ветерана које сачињавају пензионисани службеници КГБ-а (Комитет државне сигурности или, једноставније, Тајна служба некадашњег Совјетског Савеза).

Удружење се повезало са холивудским агентом (не тајним, већ филмским) Брајаном Литманом који треба да им помогне да своје приче добро продају филмским кућама Запада.

Једна од КГБ звезда је и поручник Олег Нечипоренко који се, само два месеца пре атентата на америчког председника Џона Кенедија, у Мексико Ситију срео са Ли Харви Освалдом. Нечипоренко каже да са сигурношћу може да објасни „зашто Ли Освалд никако није могао да буде агент КГБ-а". Не жели да открије детаље јер, по савету Брајана Литмана, каже да сви они које занима његова прича купе књигу кад, наравно, изађе из штампе. Друга КГБ звезда је Анатолиј Јацков који је четрдесетих година подметнуо крађу америчких планова атомске бомбе.

Секретар Удружења Анатолиј Привалов, у име 500 чланова, каже да сви они нерадо издају те тајне, али немају другог избора. Како саставити крај с крајем с месечном пензијом од седам долара?

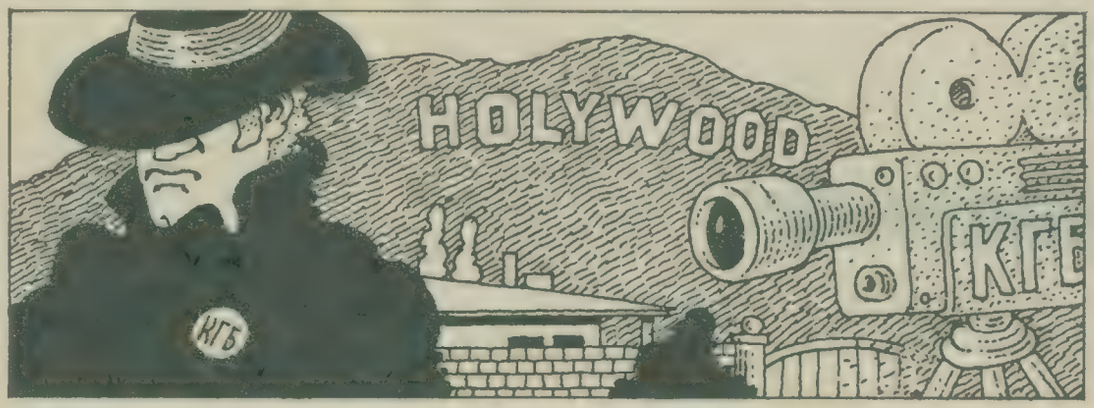

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Чудни закони на Светој Гори

Забрањено за голобраде

Док је Доментијан надахнуто говорио молећи светогорског проту да ублажи казну Теодору Граматику, овај се осећао као да је пред страшним судом

Прота кир Арсеније који је те, 1263, године управљао Хиландаром био је неумољив: тражио је од монаха да претраже сваки бућак Свете Горе, да нађу све ћосаве, и протерају их. Тражио је да се поштује закон, општи светогорски типик установљен још 970. године, који је забрањивао присуство евнуха и деце. Оваква предострожност била је неопходна јер на Светој Гори не сме да крочи женска нога, а питање је да ли су ћосави, младићи којима још није израсла брада или мушкарци који је немају, заиста мушкарци. Можда се међу њима крије нека жена преобучена у мушко одело. Зато је, за сваки случај, размишљао је прота Арсеније, најбоље протерати сваког ко је голобрад.

Монаси су савесно урадили тај посао. На пристаништу је чекала гомила спана, како су светогорци називали ћосаве, да их барка одвезе Егејским морем, далеко, на другу страну Халкидике, у Солун. Међу изгнанима је био и Теодор Граматик. Није могао да верује шта му се дешава. Бар да је завршио преписивање „Шестоднева"! Где је сада отац Доментијан да му помогне и избави га од ове страшне казне!

Прогнан с Атоса

Док је барка одмицала од Атоса, полуострва на коме је у манастиру Хиландар провео дивне дане, Теодор је, да би се утешио, почео да мисли на Доментијана. Упознали су се на крају прве године Теодоровог боравка на Атосу, на Светој Гори. Допао се Доментијану зато што је умео лепо да преписује црквене књиге. И, Доментијан му је одмах дао своју омиљену књигу, „Шестоднев" Јована, бугарског егзарха који је живео на крају 9. и на почетку 10. века. Јеромонах Доментијан тада је био духовник братства манастира Хиландара. Изабрали су га за духовног оца у тим тешким и променљивим временима зато што је, поред теолошке учености, имао смисла за духовно предвођење и одржавање односа са световним вођама. Такво место је захтевало окретност и смиреност, сналажљивост и повученост. Можда је и зато Доментијан живео усамљенички, у кули Преображења Спасова, а не у манастиру. Кула је била право место за рад. Краљ Урош изградио ју је у планини изнад манастира и налазила се уз пут који је водио од западне светогорске обале до Хиландара. Тако уздигнута служила је за осматрање и одбрану манастира од гусара. Доментијан ју је претворио у књижевну радионицу.

Ту, у кули Преображења, док је Доментијан писао „Живот светога Симеона", Теодор је преписивао поверену му црквену књигу. Али, закратко, док га нису протерали. Сад га ова барка заувек одваја од рада и надахнућа којим га је обасјавао Доментијан.

Међутим, није било заувек. После пола године Доментијан га је из Солуна вратио на Свету Гору. И опет су почели да раде. Теодор је био марљив, радио даноноћно не би ли надокнадио изгубљено време у прогонству. Закратко је преписао пола „Шестоднева".

Двоструки грех

Некако баш тада случај је хтео да га виде неки злобни људи, да примете његово лице непокривено брадом и прокажу га проти Арсенију. Његова кривица сада је била већа него када је први пут оптужен: поред тога што је ћосав, крив је и што се кришом вратио на Свету Гору. За овај други део његовог греха „заслужан" је био и Доментијан. Прота је беснео због њихове дрскости. Прекорео је Доментијана који, као црквени великодостојник, никако није смео да прекрши закон.

Доментијан, иако и сам у немилости, није хтео да остави Теодора на цедилу. Одлучио је да покуша да га оправда и задржи на Светој Гори. Са таквим намерама одвео га је у Кареју, у центар Свете Горе, баш на празник Успења пресвете Богородице 28. августа. Био је сабор и тамо су се окупили сви светогорци па наравно и, сам прота Арсеније. Пришли су му смерно. Прота није хтео ни да чује за њих. А онда је Доментијан почео надахнуто да говори. Од силне жеље да спасе пријатеља и ученика лице као да му се просветило. Његове речи биле су смерне и пуне молби. Теодор је стајао дрхтећи од страха. Осећао се као да је на оном свету и да очекује којом ће казном бити осуђен.

Није била ни једна од оних које су следовале таквом преступнику, а које, од силног страха, Теодор није хтео ни у мислима да понови. Доментијанове благе речи биле су делотворне: прота је одлучио само да прогна Теодора са Свете Горе и то у место које његов заштитник Доментијан одреди. Доментијан га је одвео недалеко од себе, у метохију Хиландара, у Хромитицу, на самој светогорској граници. Посећивао га је кад год би му то манастирске обавезе и рад дозволили. Тако је Теодор могао на миру да заврши преписивање „Шестоднева" и свих других књига које је од њега тражио Доментијан.

На крају преписа записао је ову исповест из свога и Доментијанова живота, један од најлепших приповедачких текстова старе српске књижевности. Захваљујући запису Теодора Граматика, познат је тај део Доментијановог живота, средњовековног песника светлости, како га називају књижевни историчари. А опет, даље, да Доментијан није написао „Живот светог Саве" и „Живот светог Симеона", не бисмо знали много тога о Немањићима. ***Соња Ђирић***

Илустровао: Брана Јовановић

ХИТ

ПРАЖЊИМО СТЕ ПЕСМУ:

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Не сматрам да текстови песама треба да буду римовани. Достојевски је био изврстан писац, Гете такође, ништа од онога што су писали се не римује, а по мени су и они поезија. Они опијају речима."

Марк Смит („The Fall")

ВИБРАЦИОЛОГИЈА

Учини то драги
Дај ми ту вибрацију
Шта је то?

Имаш ту вибрациологију
ту вибрациологију
тело ти пулсира
тик уз мене
Имаш ту сензуалност
Волим оно што чиниш
кад чиниш оно што чиниш
лајеш ми
право расположење
кад се крећеш
Фанки је мој стил
Тако сам загрејана
Дај ми ту вибрациологију
Вибрациологију сад, шта је то?

Па, то је студија
хемије која настаје
између тебе и мене

Вибрациологија
Осећања која ми пружаш
вибрациологија
фанки ритам и тад је он
вибрациолог
са вибрацијом
која "Ми Вибеолоџи"
Не знам шта да радим
Било би веома
самоубилачки са моје
стране да не прихватим
вибрације које ми шаљеш

Текст и музика: Лорд, Виктор и Смит
Изводи: Пола Абдул

VIBEOLOGY

Work it baby
A give me that vibe
What is it?
Ya got that vibeology
that vibeology
your body is pumped
next to me
Ya got that sensuality
I love what ya do
when ya do what ya do
ya got me pumped
in the groove
when ya move
I'm in a funky way
I'm horny horns
Give me that vibeology
Vibeology now what is that?
Well it's the study
of the chemistry
between you and me
Vibeology
Feelings you send me
vibeology
a funky beat and then he's
vibeology
those vibes they keep
getting to me
I don't know what to do
It would be very
unvibealistic of you to
not to get into the vibes I'm
sending you right here

КАКО ПОДЕЛИТИ ИМОВИНУ?

Ени Ленокс и Дејв Стјуарт најпре су престали да живе заједно затим су распустили дует „Eurythmics" а сада **деле имовину. Дејв Стјуарт отишао је од Ени њему** половину њиховог заједничког студија и припрема нову плочу. Наиме, после мршавог успеха који је постигао са групом „Spiritual Cowboys" удружио се са певачем Теријем Халом који је раније био у саставима „Special", „Fun Boy Three" и „Colourfield", а највероватније ће наступати под именом **„Electrodub"**.

НЕЗАВИСНИ РОКЕРСКИ ПРЕДСЕДНИК

ДОБРОТВОРНИ СПОТ

На спиш су чланови групе „U2" ове снимају спот за свој нови сингл са песмом „One" узетом са последњег албума „Achtung Baby". Сместили су се у излог продавнице „Зоо" у лондонском Карнаби стриту. Снимање је изазвало велику пажњу пролазника а једна америчка туристкиња пошудила је камерману да њене пријатеље узме као статисте само ако може да је упозна са члановима групе. Иначе, зарада од овог сингла биће искоришћена за борбу против сиде а део ће бити уплаћен добротворним организацијама широм света.

Упркос томе што болује од рака простате, **Френк Запа,** по цео дан проводи у свом студију завршавајући нови албум. Како сам тврди, у доброј је форми само што га због болести сваких неколико недеља „стигне" по један још дан. Остатак времена користи да би на телевизији пратио политичке програме јер још увек намерава да се укључи у изборну кампању за председника Америке и то као независни кандидат.

МУЗИЧКА ПОШТА

Flash Dance", Кајли Миноуг и где са ма касета „Pet Shop Boys"?

(без потписа)

Песма „Flash Dance" не постоји, вероватно мислиш на „What a feeling", главну тему из тог филма, коју пева Ајрон Кара.

Сестра Кајли Миноуг зове се Дени. Каријеру је започела исто као сестра, глумила је у досадној енглеској серији „Суседи", а затим је одлучила да пева.

Касета „Pet Shop Boys" код нас је распродата и тешко може да се нађе.

●●●

Забавниче,

Обожавам групу „Red Hot Chili Peppers" па бих желео да наведеш њихову дискографију.

Небојша из Светозарева

Овај амерички састав до сада је објавио пет албума и то овим редом: „Red Hot Chili Peppers", „Freakey Styley", „The Uplift Mofo Party Plan", „Mother's Milk" и „Blood Sugar Sex Magic".

Здраво,

Желеле бисмо да на вашој музичкој страни прочитамо нешто о групи „The Jam", а нарочито о њиховом певачу.

А. и Н.

Групу су 1975. основали Пол Велер (рођен 25. маја 1958. године), Брус Фокстон и Рик Баклер. У почетку су се окупљали у паузама између предавања и импровизовали, па су се тако одлучили и за име (од израза џем сешн). Једно време са њима је био Стив Брукс, а када их је напустио, постава се усталила тако што је Велер са бас гитаре прешао на соло. Свирајући по лондонским клубовима створили су свој стил елегантне мод групе иако их је музичка штампа у почетку повезивала са панк покретом због њихових жестоких наступа.

Први албум „This Is The Modern World" објавили су крајем 1977. али је код музичких критичара лоше прошао. Следеће године Албум „All Mod Cons" представио их је као групу која не прави само успешне синглове. Трећи албум „Setting Sons" (1980) први пут их доводи на америчку топ листу. Крајем исте године објављују плочу „Sound Affects", а Велер оснива сопствену издавачку кућу кроз коју износи своје политичке ставове. Јануара 1982. објавили су мини албум „The Jam" на коме се нашло пет њихових ранијих хитова. У то време, током снимања новог материјала, Велер је доживео нервни слом па је, да би се опоравио, престао да пије. Убрзо им је изашао албум „The Gift" на коме су се окренули соул утицајима.

После веће турнеје разочаран је групом и жељан да се бави соул звуком. Велер је решио да распусти састав. За крај су објавили дупли живи албум „Dig The New Bread" као и компилацију „The Bitterest Pill (I Ever Had To Swallow)". Током каријере објавили су 16 синглова који су, пошто се група разишла поново издати. Велер је затим са Миком Талботом основао нову групу „The Style Council" са којом је такође постигао велике успехе.

ФАНТАСТИКА

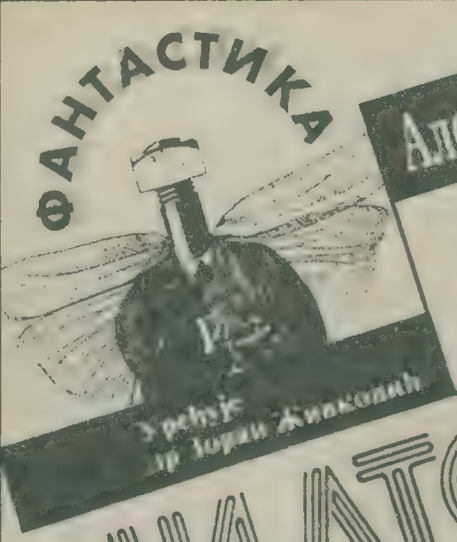

Уредник др Зоран Живковић

Алексеј Пеншин

СУДБИНА МИЛТОНА ГОМРАТА

Илустровао: Добросав Боб Живковић

Милтон Гомрат проводио је дане сањајући о бољем животу. Тачније речено, проводио је дане као ђубретар. Испразнио би канту смећа кроз стражњи отвор градског камиона, а затим се губио у сновима док је машина једнолично клопарала. Мрзео је тај камион, мрзео је своју убогу собицу, а мрзео је и бесконачан след сивих дана.

Снови су му представљали збир неискоришћених могућности у животу, а како је тих могућности било веома много, снови су му били дивни.

Милтонов омиљени сан никада нису сањали они од нас који знају ко су им родитељи. Милтона су нашли у необично обликованој корпи од врбова прућа на степеништу сиротишта и то му је у дечачком добу омогућило да слободно замишља бесконачан број величанствених судбина које би могле и које би се остварile самом појавом неке мајке, ујака или рођаке која долази по њега и одводи га у вечно лето где му је право место.

Одрастао је, успео да матурира милошћу управе једне јавне школе која је веровала да свако треба да матурира без обзира на способности, а затим се запослио у градској служби, све време сневајући исти ружичасти сан.

А онда, једног дана, док је стајао поред камиона за смеће, пред њим се створио неки мршав, нестрпљив тип у једноставном, црном оделу. Није се чуо никакав прасак, шушањ или лупа док се то догађало... било је то веома пословно појављивање.

– Милтон Гомрат? – упита човек, а Милтон климну. – Ја сам теренски агент из Централе за вероватноћу. Могу ли да разговарам са вама?

Милтон поново климну. Тај човек није му био баш мајка или рођак, али је очигледно напамет знао теме које је Милтон мрмљао из дана у дан од када зна за себе.

– Овде сам да исправим грешку насталу у ткању вероватноће – рече човек. – Као дете били сте непажњом искључени из властите димензије и пребачени у ову. Као исход тога дошло је до напетости у стварности. Не могу вас натерати да пођете са мном, али ако то будете учинили, повешћу вас на ваше право место.

– А какав је то свет? – запита Милтон. – Да ли је налик на овај? – Он махну према улици и камиону.

– Ох, нипошто – рече човек. – То је свет чаробњаштва, змајева, витезова, замкова и таквих ствари. Али, неће вам бити тешко да се привикнете на њега. Прво, то је место које вам по праву припада и ваш ум ће му се прилагодити. Друго, да бих вам олакшао ствари припремио сам неког ко ће вам показати ваше место и објаснити вам све што вас буде занимало.

– Пођи ћу – рече Милтон.

Свет му се зацрне пред очима истог тренутка пошто је изговорио дотичне речи, а када је поново могао да разазнаје ствари, он и човек стајали су у дворишту неког великог каменог замка.

С једне стране налазила су се сива камена здања; с друге је стајао ружичњак са црвеним, белим и жутим цветовима. Пред њима се обрео средовечан човек густе браде.

– Ево нас – рече човек у црном – Еване, ово је твој штићеник. Милтоне Гомрате, ово је Еван Асперито. Он ће вам објаснити све што је потребно да знате.

Тада човек поздрави обојицу. – Господо, Централа вероватноће од свег срца вам захваљује. Учинили сте нам услугу. Поставили сте ствари на права места.

А затим нестаде.

Еван, брадоња, рече: – Пођи за мном.

Окрену се и уђе у најбољу зграду. Била је то штала пуна коња.

Показао му је на гомилу сламе у једном углу. – Тамо можеш да спаваш.

Затим му је показао гомилу балеге. Тамо су се налазиле пободене дугачке виле, као и једна колица.

– Натовари колица балегом и заспи њоме грмове ружа у башти. Када завршиш с тим, нађи ћу ти нешто друго да радиш.

Он потапша Милтона по леђима.

– Знам да ће ти бити тешко у почетку, момче. Али, ако те буду мучила било каква питања, слободно ми се обрати у свако доба.

РЕКЛИ СУ...

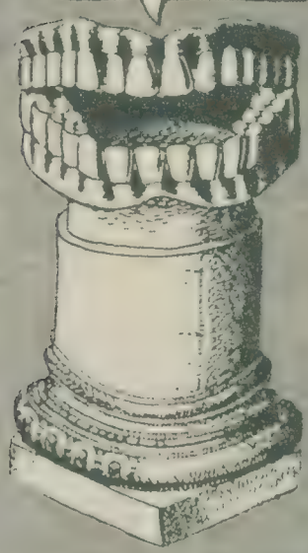

Слика у музеју наслуша се најнемогућијих мишљења.
Едмон де Гонкур
француски књижевник
(1822–1896)

Америка није измислила људска права. Заправо, било је обратно: људска права су измислила Америку.

Џими Картер
бивши амерички председник
(рођ. 1924)

Лакше је успоставити мир у Европи него измирити две супарнице.

Луј XIV
француски краљ
(1638–1715)

Писање историје један је од начина да се прошлост скине са врата.

Јохан Волфганг Гете
немачки песник
(1749–1832)

Управо онда кад човек стигне до уверења да су родитељи били у праву, сопствена деца му објасне да се вара

Непознати аутор

Зебра је измишљена да би пешаци могли да се газе групно, а не појединачно.

Жан Риго
француски хумориста
(рођ. 1932)

Људи данас нису гори него што су некад били. Само је извештавање о њиховим поступцима постало темељније.

Вилијам Фокнер
амерички романсијер
(1897–1962)

Сваки Прус има право да слободно изрази своје мишљење, али враг ће га однети ако то и учини.

Вилем II
немачки цар
(1869–1941)

Коалиција је вештина ношења десне ципеле на левој нози, а да се не добију жуљеви.

Ги Моле
француски политичар
(1905–1975)

Људи се углавном свађају само зато што не знају да разговарају.

Гилберт Честертон
енглески књижевник и новинар
(1874–1936)

Лакше је поднети туце лажних комплимената него један једини искрени прекор.

Марк Твен
амерички хумориста
(1835–1910)

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА

Уместо уобичајених описа дајемо вам готова решења сврстана по азбучном реду. Ви треба да их сместите на њихова места у лик. Уколико сте све добро урадили, у првом усправном ступцу, добићете име и презиме нашег глумца са слике.

АРТ, АТИ, АЦА, АЧА, АШАНИ, БАЦАЧИ, БИОСКОП, БС, ВАРКАТИ, ВИ, ВИРПАЗАР, ВЧ, ДА, ЕДИ, ИЛ, ИЛОВИК, ИСКАЗ, ИСУС, ИСУШИВАЊЕ, ЈУГА, КАМИШ, КРТ, ЛИ, ОВОЈ, ОЊЕГИН, ОРЕ, ОСТВАРИВАТИ, ОТКАКО, ПАТ, ПИЛАВ, ПИТАОЦИ, РЕДАР, РУКОМЕТАШИ, САСТАНАК, СВОН, СТАР, ТАЛАС, ТАРН, ТАШТА, ТИК, ЋУРКА, УВРИТИ, ЧЛАН, ША, ШАКА, ШТОКАВИЦА

◆◆◆

МЕДВЕДИ

Која су два медведа са цртежа иста?

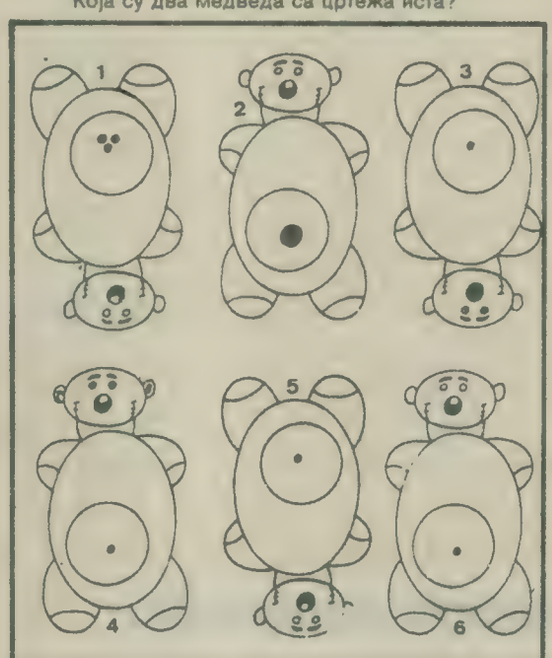

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

• БОГАТИ АСОРТИМАН ГУМИ И ЖЕЛЕ ПРОИЗВОДА •

• ВОЋНЕ И ОСВЕЖАВАЈУЋЕ АРОМЕ ЗА СВЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ И РАЗЛИЧИТЕ УКУСЕ •

Soko Štark

ОБУЦИТЕ ГОСПОЂУ АДАМС

Господу Адамс налепите на картон и исеците.

Засеците до врата

Засеците до врата

Спортски комплет

Паучинаста блуза

Свакодневна хаљина с марамом

Свечана хаљина

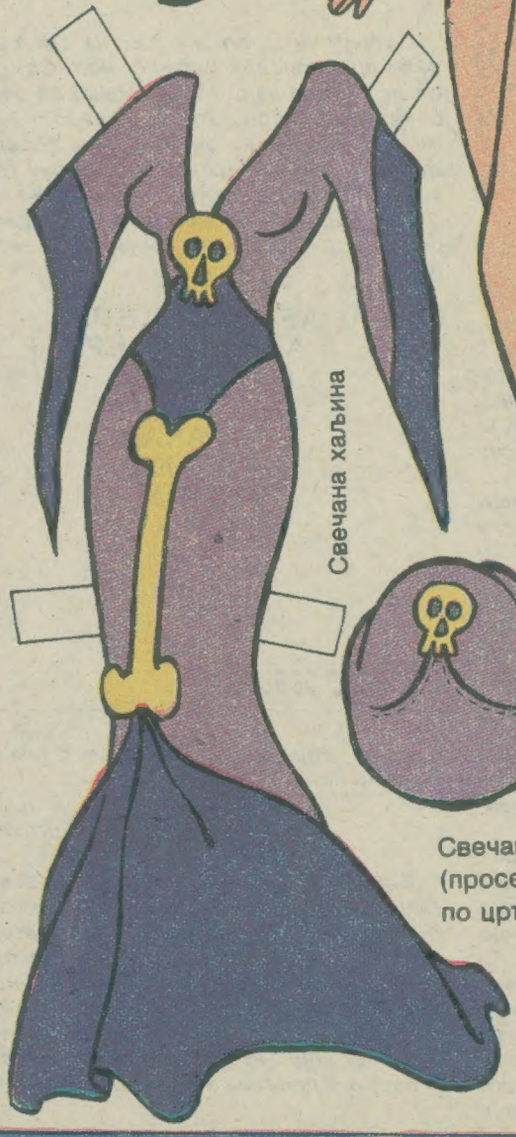

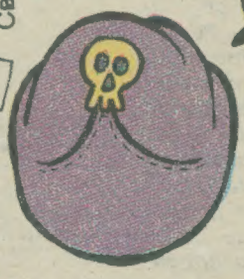

Свечани турбан (просеците по цртицама)

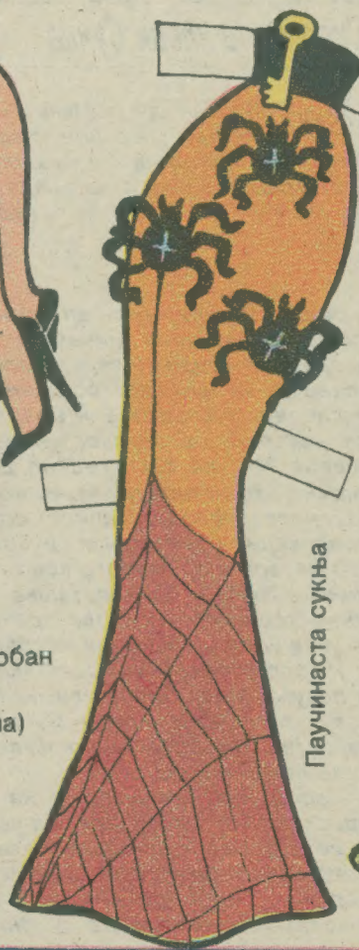

Паучинаста сукња

Поподневни костим и...

Шешир

Просеците по цртицама

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Маслина метузалем

Летујем код баке у Старом Бару где, као што сигурно знате, постоји једна стара маслина за коју тврде да је стара преко две и по хиљаде година, у шта је тешко поверовати. Зар је могуће да постоје тако дуговечне биљке?

М. ЕЛЕЗОВИЋ
Бар

Када су пре неколико година дрвосече у Калифорнији у САД, оборише мамутско стабло секвоје, утврђено је помоћу годова (кружних прстенова на пресеку стабла) да је дрво старо преко 4000 година! Многи природњаци тврде да је ипак најстарије џиновско дрво макрозамија које расте у Квинсленду, у Аустралији, чију старост процењују на око 5000 година.

Многе маслине у Бару и околини потичу из римског доба, а за ону у Доброј Води, код Старог Бара, кажу да је са својих 2700 година најстарије дрво у нашој земљи.

Корњача уместо свих

Имам једанаест година и одмалена патим од алергија, нарочито од оних које изазивају кућни љубимци, нарочито пас и мачка. Речено ми је да у мојој близини не смеју бити никакве животиње, а ја их толико волим.

БАНЕ
Жарково

Познато је да мачке, пси, хрчци, морски прасићи, често изазивају алергије па се осетљивој деци не препоручује чак ни држање рибица у акваријуму јер су позната алергијска реаговања на њихову храну. Распитали смо се и сазнали да је најбоље да набавиш корњачу, пошто је у том случају, најмања опасност. Ова животиња, без обзира на свој изглед, уме да буде веома љупка и да временом покаже знаке привржености. Саветујемо ти да покушаш.

Скровиште кћери Сунца

Чуо сам да је Мачу Пикчу било последње упориште старих Инка, али многи историчари и археолози су у недоумици око много чега када је у питању ова тврђава. Какве су то недоумице?

Р. ЛЕКАЈ
Приштина

Још у 19. веку научници и многи авантуристи, привучени причама о богатству последњег града Инка, трагали су безуспешно за његовим остацима. Тек је експедиција Хирама Бингама, професора историје са Јелског универзитета, успела 24. јула 1911. године да угледа зидине загонетног града. Његову тајанственост и неприступачност штитиле су провалије са три стране, дубоке преко 700 метара а са четврте крио га је планински гребен. Претпоставља се да су Инке користиле мостове преко провалија за улазак и излазак из града.

И поред пронађених остатака гробова и посуђа, Мачу Пикчу или, како га још зову, скровиште кћери Сунца, остаје тајна јер стил грађења тврђаве није до тада познати инка стил.

Народ Инка ишчезао је на овој неприступачној голети, али ова недоумица је остала. Ово је пре двадесетак година искористио Ерих фон Деникен, швајцарски писац и истраживач (и за многе шарлатан), тврдећи да су Инке божји народ долетео из свемира и који се из незнаних разлога вратио одакле је и дошао. Деникенова књига „Повратак у будућност" постала је светски бестселер.

Абракадабра – нестани

Шта значи реч абракадабра коју тако често изговарају мађионичари?

ДАНИЈЕЛА
Сента

Овој речи многи су још из средњег века приписивали магичну моћ. Сматра се да потиче из арејског језика од речи абхада кебхадра, ***што би у преводу значило –*** нестани на ову реч. ***Реч абракадабра носила се исписана у облику троугла на таблици око врата као амајлија, да би „заштитила" власника од разних болести најчешће од грознице и зубобоље.***

АБРАКАДАБРА
АБРАКАДАБР
АБРАКАДАБ
АБРАКАДА
АБРАКАД
АБРАКА
АБРАК
АБРА
АБР
АБ
А

Свечана обавеза

Шта заправо значи реч санкција и којег је порекла?

ЛАНА
Боговађа

Санкција је реч латинског порекла (sanctio), и дословно значи свечана обавеза, али је најчешће у употреби у сасвим другом значењу. Данас се овај израз употребљава у множини – санкције – и има значење: казна због повреде законских прописа или мера против државе која не поштује међународне уговоре и правила која из њих проистичу.

Паметнији и здравији

Колико је тачно да нас исхрана рибом чини много паметнијима?

М. КАЛИНИЋ
Сланкамен

Познато је да је риба богата фосфором који учествује у преношењу нервних утицаја што, свакако, није довољно да бисмо постали интелигентнији, али помаже да, с годинама, одржавамо одређен ниво. Риба такође садржи доста гвожђа неопходног за одржавање организма, а позната је и по малом проценту масноће. Чак и „масне" рибе, као лосос, туњ или сардина, садрже масноћу бољег квалитета од јунетине и препоручују се особама са повећаним холестеролом. Испитивања су показала да се редовним уношењем рибљег меса у организам спречава артериосклероза.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА – ВОДОРАВНО: биоскоп, талас, остваривати, а, рукометаши, бс, Ашани, Арт, пат, тик, штокавица, овој, Аца, члан, да, уврити, Ана, Оњефин, Иловик, редар, о, и, п, ви, ша, исказ, ћурка, стар.

МЕДВЕДИ: 5 и 6.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

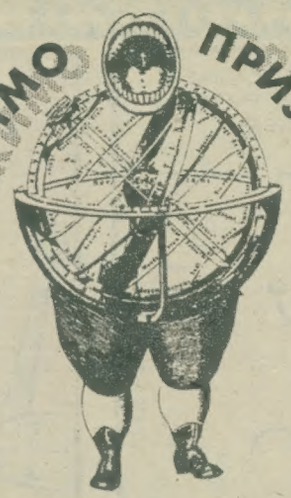

Јелена Конопар, В. Влаховића 5, 31330 Прибој – жели да се дописује са младима до 7 до 77 година.

Ана Дошен, Драгише Брашована 24, 11070 Нови Београд – 11 година, сакупља салвете.

Катица Тешић, Ужичка 9, 14000 Ваљево – 14 година, воли дружење.

Светлана Цвјетићанин, Бежанијска 1, 11080 Земун – 11 година, сакупља салвете и украсне папириће.

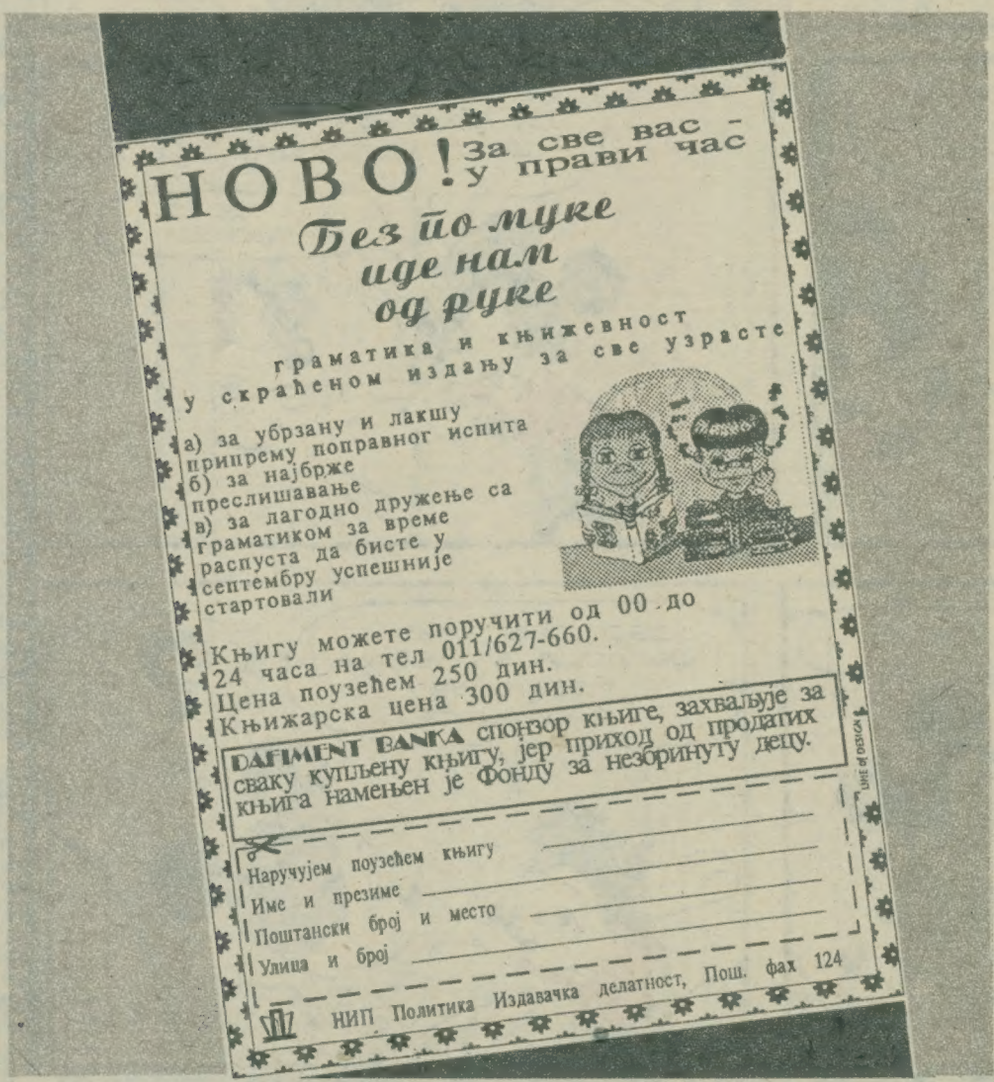
НОВО! За све вас – у прави час
Без по муке иде нам од руке
граматика и књижевност у скраћеном издању за све узрасте
а) за убрзану и лакшу припрему поправног испита
б) за најбрже преслишавање
в) за лагодно дружење са граматиком за време распуста да бисте у септембру успешније стартовали
Књигу можете поручити од 00 до 24 часа на тел 011/627-660.
Цена поузећем 250 дин.
Књижарска цена 300 дин.
DAFIMENT BANKA спонзор књиге, захваљује за сваку купљену књигу, јер приход од продатих књига намењен је Фонду за незбринуту децу.
Наручујем поузећем књигу
Име и презиме
Поштански број и место
Улица и број
НИП Политика Издавачка делатност, Пош. фах 124

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампано стар. штампарским, по законској обавезној ознаци издавача и уредника одговорних за садржину часописа

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2120

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" 11001 Београд, Македонска 29

Главни и одговорни уредник Зефирино Граси

Помоћник главног уредника Славољуб Кецић

Уредник стрипа Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Маркетинг агенција: Македонска 31/I, телефон 320-645. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Обавештавамо претплатнике који врше претплату за иностранство, да НИП „Политика" убудуће искључиво прима претплату преко „EXIMPO" – AG, Bernstr. – West 64, CH – 5034 SUHR Schweiz. Тел. 41/64/310470 и 41/64/310471. Fax 41/64/310472, на конто:
NEUE AARGAUER BANK, AARAU, Bahnhofstr. 49, CH – 5001 AARAU, Schweiz, Конто број: 21.4957.057.6

Годишњу претплату на лист не примамо

ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

САД	USD 35.–
СР НЕМАЧКА	DEM 89.–
ШВЕДСКА	SEK 374.–
ФРАНЦУСКА	FRF 211.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF 70.–

Трошкови АВИО превоза плаћају се посебно, независно од претплатне цене листа.

Директор
др Живорад Миновић

Walt Disney
МИКИ
ЗА ОВАЈ ПОДУХВАТ МИ ТРЕБА МАЛО ВИШЕ ВЕЖБЕ!
МОРАМ ДА ПРОНАБЕМ НАЈБОЉУ ВАРИЈАНТУ!
ЗАХТЕВАМ ПОВИШИЦУ ЏЕПАРЦА ЗБОГ ПОВЕЋАНЕ ИНФЛАЦИЈЕ!
ЗБОГ ПОВЕЋАНЕ ИНФЛАЦИЈЕ, ЗАХТЕВАМ ПОВИШИЦУ ЏЕПАРЦА!
ПОВИШИЦУ ЏЕПАРЦА ЗАХТЕВАМ ЗБОГ ПОВЕЋАНЕ ИНФЛАЦИЈЕ!
ПОВЕЋАЊЕ ИНФЛАЦИЈЕ ЗАХТЕВА ПОВИШИЦУ ЏЕПАРЦА!
ХМ... ОВО ЈЕ НАЈБОЉЕ!
УЈКА МИКИ...
КАЖИ, МИКО...
ЗБОГ ПОВЕЋАЊА ЏЕПАРЦА ЗАХТЕВАМ ПОВЕЋАЊЕ ИНФЛАЦИЈЕ!
?
© 1991 The Walt Disney Company
All Rights Reserved
12-22
Distributed by King Features Syndicate